

VIII. ULUSLARARASI BALKAN TARİHİ ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU

Balkanlar'da Kültür, Mimari ve Sanat
01 - 04 Eylül 2022, İstanbul, Türkiye

VIII. INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON BALKAN HISTORY STUDIES

Culture, Architecture and Art in the Balkans
1st- 4th September 2022, Istanbul, Turkey

ABSTRACT BOOK / ÖZET KİTABI

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

TİKA
30.yıl

MAKÜ
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

8th INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON BALKAN HISTORY STUDIES

*Culture, Architecture and art in the Balkans
(September 1st-4th, 2022, Istanbul/Türkiye)*

Abstract Book

Editors

Prof. Dr. Abidin TEMİZER & RA. Umut Sergen DAL

Publishing Director / Yayın Yönetmeni: Muhammet Özcan

Editors/ Editörler: Prof. Dr. Abidin TEMİZER & RA. Umut Sergen DAL

Cover Design / Kapak Tasarımı:

ISBN: 978-625-8190-23-6

Asos Yayınevi

1st Edition / 1.baskı: September 2022

Address / Adres: Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu Cad. No: 67/2-4/MERKEZ/ELAZIĞ

E-Mail: asos@asosyayinlari.com

Web: www.asosyayinlari.com Instagram:

<https://www.instagram.com/asosyayinevi/> Facebook: <https://www.facebook.com/asosyayinevi/>

Twitter: <https://twitter.com/Asosyayinevi>

CONTENTS / İÇİNDEKİLER

BOARDS / KURULLAR.....	7
KARADAĞ'DA OSMANLI DÖNEMİ CAMİLERİ	
Abidin TEMİZER & İbrahim SERBESTOĞLU	9
BOSNIAN ARCHITECTURE ON THE CROSSROADS OF CULTURES: EXAMPLES OF FRUITFUL CHALLENGES	
Aida ABADZIC HODZIC.....	10
OTTOMAN-BALKAN STYLE IN SERBIAN ARCHITECTURE (LATE 18TH - EARLY 19TH CENTURY)	
Aleksandar KADIJEVIĆ	11
THE LITERARY SITUATION OF GREECE DURING THE PERIOD 1830-1880: THE PESIMISM OF THE FIRST ATHENIAN SCHOOL	
Alexandra Marina DAPOUDANI	12
SÖNMEYEN SAVAŞLAR BÖLGESİ BALKAN SINEMASINDA KADIN VE ÇOCUK	
Azize Serap TUNÇER.....	13
YUNAN ŞAİR GEÖRGİOS ZALOKŌSTAS VE 1826 MESOLONGİ KUŞATMASINA DAİR ÖDÜL KAZANAN ŞİİRİ “TO MESOLOGGION”	
Bülent AKYAY	14
A MORPHING CULTURE OF ROMANIA: IN EUROPEAN’ S SHADOW	
Bülent Cercis TANRITANIR	15
URBAN AND ARCHITECTURAL FEATURES OF OTTOMAN SLAVONIA (1526 - 1699) THROUGH THE WORDS OF EVLIYA V ÇELEBİ TRAVELOGUE	
Andjelko MRKONJIC	16
MEMOIRS OF A JANISSARY AS A SOURCE FOR SERBIAN HISTORY OF THE XIV CENTURY	
Dejan JEČMENICA & Branka DRAGOSAVLJEVIĆ	
THE OTTOMAN ARCHITECTURAL HERITAGE OF BELGRADE – brief overview	
Ema PETROVIC MILJKOVIC	18
ARNAVUTLUK’UN ERGİRİ İLİNDEKİ SU YAPILARI	
Enes KAVALÇALAN.....	19
MAKEDONYA’DA YER ALAN OSMANLI MİMARİ ESERLERİ ÖRNEĞİNDE DİN VE ÇATIŞMA	
Eyüp KUL.....	20
OTTOMAN CULTURAL HERITAGE IN KOSOVO: THE EXAMPLE OF PRISTINA MOSQUES	
Fahri AVDIJA	21

DOĞU RODOP TÜRKLERİNİN RİTÜELLERİNDE GÜNÜMÜZE ULAŞAN ESKİ TÜRK İNANÇLARININ İZLERİ

Fatma RODOPLU YILDIRIM 22

KIRÇOVA/KİCEVO (KUZEY MAKEDONYA) SULTAN BAYEZİD (ÇARŞI) CAMİİ NE ZAMAN İNŞA EDİLDİ SORUSUNA DAİR TESPİTLER.

Galip ÇAĞ..... 23

THE INFLUENCE OF OTTOMAN ARCHITECTURE ON THE CREATION OF THE IDENTITY OF THE MONTENEGRIN OLD COASTAL TOWNS BAR AND ULCINJ

Gordana ROVČANIN PREMOVIĆ & Marijan PREMOVIĆ 24

İVO ANDRIÇ'İN DRİNA KÖPRÜSÜ VE TRAVNİK GÜNLÜĞÜ ADLI ESERLERİNDE OSMANLI VE BALKANLAR

Güngör GÖÇER 25

KARADAĞ SANCAK BÖLGESİ ÖRNEKLERİYLE KULE EVLER

Hacer ARSLAN KALAY & Redzep SKRIJELJ 26

EDİRNE ÜSKÜDAR NAHİYESİ SİNAN PAŞA VAKFI'NA AİT YAPILARDA GERÇEKLEŞTİRİLEN 1707 YILI TAMİRATI

Hasan Ali CENGİZ..... 27

OVERVIEW OF SOME LIBRARIES OF THE OTTOMAN PERIOD IN ALBANIA

Hasan BELLO 28

MİMARİ, KÜLTÜR VE SANAT ARAŞTIRMALARINDA KOSOVA DEVLET ARŞİVİNİN YERİ VE ÖNEMİ

Hatixhe AHMEDİ & Sadık MEHMETİ..... 29

THE SPREAD OF ISLAMIC CULTURE IN SOUTHEAST EUROPE (BALKANS)

Hossein KHOSHBATENI 30

THE INTERACTION OF THE MUSLIM EVRENOS DYNASTY WITH THE REGIONAL ARCHITECTURAL AND IDEOLOGICAL HERITAGE IN NORTHERN MACEDONIA

Husamettin SIMSIR..... 31

KADİM KÜLTÜRÜ KORUMAK: OSMANLI İDARESİNİN YAN YA VİLAYETİNDE ESKİ ESERLERİ KORUMA POLİTİKASI

İbrahim SERBESTOĞLU & Hasan BABACAN 32

BOSNA HERSEK'TE BİR ANADOLU KASABASI; MAGLAJ VE CAMİLERİ

İbrahim YILMAZÇELİK & Ali Gökçen ÖZDEM 33

SONGS IN OTTOMAN TURKISH IN UNIVERSITY LIBRARY “SVETOZAR MARKOVIĆ” IN SERBIA: PRESERVATION OF CULTURAL HERITAGE

Irena KOLAJ RISTANOVIĆ 34

SULTAN REŞAD'IN KOSOVA'DA TEMELİNİ ATTIĞI MEDRESE VE HÜSEYİN ŞEVKET'İN BUNA DAİR BİR ŞİİRİ

İsmail AVCI	35
THE OLD MOSQUE IN PETNJICA-GORNJI BIHOR (SANDJAK) – ARCHITECTURAL- CULTURAL CHARACTERISTICS AND RELIGIOUS-EDUCATIONAL SIGNIFICANCE .	
Izet ŠABOTIĆ	36
ANADOLULU ÇİFTÇİ-ÇOBANLAR ELİYLE EGE ADALARINA VE BALKANLARA GÖTÜRÜLEN NEOLİTİK GEÇİMİN EVRİMİ: EV MİMARİSİ, YAPI MALZEMELERİ VE MADDİ KÜLTÜR (MÖ 6800-5500)	
İzzet ÇIVGIN	37
LEPOGLAVA LACE - GUARDIAN OF THE TRADITION OF NORTHERN CROATIA	
Kristina DILICA& Emina BERBIĆ KOLAR	38
ARNAVUTLUK'TAKİ ARŞİVLERDE BULUNAN ARAP ALFABESİYLE YAZILAN EDEBİ ESERLER VE SÖZLÜKLERİN ÖZELLİKLERİ	
Lindita XHANARİ & Muharrem DELİU	39
RUMELİ'NİN TÜRKÇE NÖBETÇİLERİNDEN BİRİ: ZEYNEL BEKSAÇ (KİŞİLİĞİ VE ŞİİRİ ÜZERİNE BİR İNCELEME)	
Lütvîye ASGERZADE	40
ROMANYA KRALI I. CAROL'UN MÜSLÜMAN AZINLIK POLİTİKASI BAĞLAMINDA KÖSTENCE KRAL CAMİİNİN İNŞASI	
Mehmet Fatih SANSAR	41
SAMOBOR FORTRESS AND NAHIYE IN THE SUMMARY CENSUS OF THE SANJAK OF BOSNIA 1468/69	
Marijan PREMOVIĆ & Gordana ROVČANIN PREMOVIĆ & Dejan JEČMENICA.....	42
EVLIYA ÇELEBİ'NİN BALKANLARDAKİ MEMURİYETLERİ	
Mehmet Ali ÜNAL	43
MANASTIR ESNAF TEREKELERİ VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ (1700-1730)	
Mehmet DEMİRTAŞ.....	44
ÜSKÜP KALESİ VE TARİHİ GELİŞİMİ	
Mehmet İNBAŞI.....	45
İSLİMYE'DE OSMANLI MİRASININ TASFİYESİ (XIX. YÜZYIL SONU-XX. YÜZYIL BAŞLARI)	
Meryem KAÇAN ERDOĞAN	46
OLD HOUSES IN AKOV AS PART OF THE ARCHITECTURE OF THE OTTOMAN ERA	
Miroslav DODEROVIĆ	47

ARNAVUTLUK'TA OSMANLI DÖNEMİNDE 15.- 19. YÜZYILLAR ARASINDA İNŞA EDİLEN
GELENEKSEL KONUTLARIN MİMARİSİ VE TERMİNOLOJİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Muharrem DELİU & Lindita XHANARİ 48

SELÂNİK, ÜSKÜP, YANYA, MANASTIR, SİROZ (SEREZ), DEDEAĞAÇ VE GÖRİCE MÜLKÎ İDÂDÎ
MEKTEPLERİ'NİN MİMARİSİ

Neval KONUK HALAÇOĞLU 49

PHRASEOLOGY IN USE: MODIFIED MULTIWORD EXPRESSIONS IN ADVERTISEMENTS

Nihada DELIBEGOVIĆDŽANIĆ & Mirza DŽANIĆ 50

M.KEMAL ALTINKAYA VE RUMELİ TÜRKÜLERİNİ İHYA ETME MİSYONU

Onok BOZKURT 51

OSMANLI DEVLETİ'NİN 1739 YILINDAN SONRA BELGRAD'I YENİDEN İMAR FAALİYETİ

Osman KÖSE 52

ARCHITECTURAL STRUCTURE, FUNCTION AND SYMBOLISM OF THE BLACK MOSQUE
COMPLEX IN SOFIA

Paulina ANDONOVA 53

PRİŞTİNE'DE BİR CAMİİ: ÇARŞI CAMİİ, CAMİ-İ SAGİR VEYA KÜÇÜK FATİH CAMİİ

Rahman ŞAHİN 54

BALKAN HİKÂYELERİNİ GAYRİ RESMÎ BİR SOSYAL TARİH VESİKASI OLARAK OKUMAK:
NECATİ CUMALI VE ÖMER SEYFETTİN ÖRNEĞİ

Ruhi İNAN & Eman ABD EL-RAHMAN HAYAJNEH 55

XIX. YY.'DA LİMNİ ADASI VE BAĞLI MAHALLERİNDE VAKIFLARIN EKONOMİK DURUMLARI VE
FAALİYETLERİ HAKKINDA GENEL BİR DEĞERLENDİRME

Sabri Can SANNAV 56

IMAGES OF CULT ISLAMIC ARCHITECTURE IN FINE ART WORKS OF THE 19TH AND 20TH
CENTURIES FROM BULGARIA

Sasha LOZANOVA & Stela TASHEVA 57

DİNİ MİRAS TURİZMİ KAPSAMINDA KARADAĞ

SedenTURAMBERKÖZERDEN 58

TUNA KIYISINDA YAŞAM: NIĞBOLU MERKEZİNDE ZANAATKÂRLAR VE MAHALLE KÜLTÜRÜ
(15. YÜZYILIN SON ÇEYREĞİNDE)

Senem KARAGÖZ 59

20. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINDAN SONRA TÜRK-YUNAN İLİŞKİLERİNDE BİR YAKINLAŞMA
ARACI OLARAK MÜZİK

Sevilay ÖZER & Ramazan BAŞ 60

SUFI LITERATURE IN THE OTTOMAN BOSNIA

Slobodan ILIĆ 61

AN IMPORTANT NAME IN THE HISTORIOGRAPHY OF THE MONTENEGRIN WAR: İBRAHİM HALİL SEDES

Šerbo RASTODER & Abidin TEMİZER & Marijan PREMOVIĆ 62

ERKEN TUNÇ ÇAĞI MİMARİ GELENEĞİNDE ANADOLU-BALKAN ETKİLEŞİMLERİ

Şükrü ÜNAR 63

ACCUMULATED CULTURAL HERITAGE AS A CONSEQUENCE OF THE INFLUENCE OF DIFFERENT EMPIRES RESULTING IN SOCIAL CLEAVAGES IN DIVIDED CITY OF MOSTAR

Teodora STANKOVIĆ 64

GÜMÜLCİNE'DE ERKEN TARİHLİ BİR TEKKE: PÜŞİ PÜŞÂN ZÂVİYESİ

Turan GÖKÇE 65

MEHMED EMİN İSEVİÇ'E GÖRE BOSNA'DAKİ MEDRESELER

Umut Sergen DAL 66

ÖTELERDEN BALKANLARA BAKIŞ: ŞEHİRLERİN ŞİİRDE TEMSİLİ

Ülkü AKÇAY 67

THE NEAMȚ FORTRESS – A MEDIEVAL MONUMENT IN EASTERN ROMANIA: ARCHITECTURE AND ARCHAEOLOGY

Vasile DIACONU 68

NOVI PAZAR FORTRESS IN THE LIGHT OF THE LATEST ARCHEOLOGICAL RESEARCH

Vladan VIDOSAVLJEVIĆ & Enisa HUSEİNOVIĆ 69

OSMANLILAR TARAFINDAN BOSNA'YA GÖTÜRÜLEN MESLEKLER

Zafer GÖLEN 70

PRİZREN'DE OSMANLI MİRASININ KORUNMASI VE YÖNETİMİ

Zekirja SHABANI 71

OTTOMAN ARCHITECTURE IN THE BALKANS FROM 14th TO 18th CENTURY

Ziyad EMRAHOV 72

OTTOMAN HERITAGE LAYER IN THE CULTURAL PLANNING OF CONTEMPORARY BULGARIA: NATIONALISM, HISTORY CANON, SCIENTIFIC RESEARCH

Dimitar V. ATANASSOV 73

BOARDS / KURULLAR

ORGANIZING INSTITUTIONS

Ministry of Culture and Tourism, Türkiye
Ataturk High Institution of Culture, Language and History, Türkiye
Beykent University, Türkiye
Doğuş University, Türkiye
Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Türkiye
Izmir Kavram Vocational School, Türkiye
TIKA (Turkish Cooperation and Coordination Agency), Türkiye
Trakya University, Türkiye
Turkish Historical Society, Türkiye
Tuzla University, Bosnia and Herzegovina
UBTAK (Balkan Tarihi Araştırmaları Komitesi)

HONOR BOARD

Prof. Dr. Adem Korkmaz, Rector of Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Türkiye
Prof. Dr. Birol Çetin, Chairman of Turkish Historical Society Türkiye
Prof. Dr. Derman Küçükaltan, Principal of Izmir Kavram Vocational School, Türkiye
Prof. Dr. Erhan Tabakoğlu, Rector of Trakya University, Türkiye
Prof. Dr. Nermina Hadžigrahić, Rector of Tuzla University, Bosnia and Herzegovina
Prof. Dr. Murat Ferman, Rector of Beykent University, Türkiye
Serkan Kayalar, Turkish Cooperation and Coordination Agency, Türkiye
Prof. Dr. Turgut Özkan, Rector of Doğuş University, Türkiye

CO-PRESIDENT OF ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Ethem Soner Çelikkol, Doğuş University, Türkiye
Prof. Dr. Hasan Babacan, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Türkiye
Prof. Dr. Metin Ayışığı, Beykent University, Türkiye

ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Abidin Temizer, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Türkiye
Prof. Dr. Aleksandar Kadjević, Belgrade University, Serbia
Prof. Dr. Bahaddin Sinsoysal, Doğuş University, Turkey
Prof. Dr. Emina Berbić Kolar, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Croatia
Prof. Dr. İbrahim Yılmazçelik, Fırat University, Türkiye
Prof. Dr. Nihada Delibegović Džanić, Tuzla University, Bosnia and Herzegovina
Prof. Dr. Zafer Gölen, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Ahmet Yaşar, Beykent University, Türkiye
Asst. Prof. Dr. Ali Gökçen Özdem, Doğuş University, Türkiye
Asst. Prof. Dr. Gordana Rovčanin Premović, Montenegro University, Montenegro
Asst. Prof. Dr. Sabri Can Sannav, Trakya University
Asst. Prof. Dr. Semih Salman, Izmir Kavram Vocational School, Türkiye

SCIENCE AND REFEREE BOARD

Prof. Dr. Abdullah Şevki Duymaz, Social Sciences University, Türkiye
Prof. Dr. Abdullah Soykan, Balıkesir University, Türkiye
Prof. Dr. Abdülkadir Donuk, Beykent University, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet Aksin, Fırat University, Türkiye
Prof. Dr. Alaattin Aköz, Selçuk University, Türkiye
Prof. Dr. Anisora Popa, Galați "Dunărea De Jos" University, Romania
Prof. Dr. Božidar Jezernik, Ljubljana University, Slovenia
Prof. Dr. Damir Matanović, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Carroatia

Prof. Dr. Ekrem Čausević, Zagreb University, Carotia
Prof. Dr. Ema Miljković, Belgrade University, Serbia
Prof. Dr. Emine Dineç, Kütahya Dumlupınar University, Türkiye
Prof. Dr. Hatice Oruç, Ankara University, Türkiye
Prof. Dr. İbrahim Serbestoğlu, Ondokuz Mayıs University, Türkiye
Prof. Dr. Izet Šabotić, Tuzla University, Bosnia and Herzegovina
Prof. Dr. Mehmet Ali Ünal, Pamukkale University, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Demirtaş, Bitlis Eren University, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet İnbaşı, Erciyes University, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Yavuz Erler, Ondokuz Mayıs University, Türkiye
Prof. Dr. Mucize Ünlü, Ondokuz Mayıs University, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Öztürk, İzmir Democracy University, Türkiye
Prof. Dr. Necdet Hayta, Gazi University, Türkiye
Prof. Dr. Orhan Kılıç, Fırat University, Türkiye
Prof. Dr. Osman Köse, National Defense University, Türkiye
Prof. Dr. Slobodan Ilić, Near Esat University, TRNC
Prof. Dr. Šerbo Rastoder, Montenegro University, Montenegro
Assoc. Prof. Dr. Alina Beatrice Cheșcă, Galați “Dunărea De Jos” University, Romania
Assoc. Prof. Dr. Bilgin Çelik, Dokuz Eylül University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Eyüp Kul, Recep Tayyip Erdoğan University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. İbrahim Kelağa Ahmet, Trakya University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. İsmail Avcı, Balıkesir University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Marijan Premović, Montenegro University, Montenegro
Assoc. Prof. Dr. Memli Krasniqi, Institute of Albanology, Kosovo
Assoc. Prof. Dr. Dimitar V. Atanassov, Bulgaria Academy of Sciences, Bulgaria
Assoc. Prof. Dr. Said Olgun, Siirt University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Togay Seçkin Birbudak, Gazi University Türkiye
Asst. Prof. Dr. Bülent Akyay, Trakya University, Türkiye
Asst. Prof. Dr. Bilge Karbi, Beykent University, Türkiye
Asst. Prof. Dr. Ferhan Kırıldökme Mollaoğlu, Trakya University
Asst. Prof. Dr. M. Fatih Sansar, Ege University, Türkiye
Asst. Prof. Dr. Nilay Özcan Uslu, İzmir Kavram Vocational School, Türkiye
Asst. Prof. Dr. Soner Dursun, Beykent University, Türkiye
Asst. Prof. Dr. Umut Devrim Tunca, İzmir Kavram Vocational School, Türkiye
Asst. Prof. Dr. Vahit Cemil Urhan, Trakya University, Türkiye
Dr. Hasan Bello, Academy of Albanolgy Studies, Albania
Dr. Hatixhe Ahmedi, Kosovo State Archive, Kosovo
Dr. Redzep Skrijelj, Novi Pazar State University, Serbia
Dr. Roxana Coman, Bucharest Municipal Museum, Romania
Dr. Wojciech Szczepański, Polish Academy of Sciences, Poland

Secretariat and Contact

RA. Cem Bayındır Beykent University, Türkiye
RA. Fatih Karlıoğlu, Beykent University, Türkiye
RA. Umut Sergen Dal, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Türkiye
RA. Tuncay Pusat, Doğuş University, Türkiye

e-mail: ubtasbalkan@gmail.com

Web Design

Inst. Dr. Gürkan GÖÇER - Burdur Mehmet Akif Ersoy University
Inst. Hüseyin KARAOĞLU - Burdur Mehmet Akif Ersoy University

KARADAĞ'DA OSMANLI DÖNEMİ CAMİLERİ

Ottoman Period Mosques in Montenegro

Abidin TEMİZER** & İbrahim SERBESTOĞLU***

Özet

Bu çalışmada Karadağ sınırları içinde Osmanlı hakimiyeti dönemi boyunca inşa edilen camiler konu edinilmiştir. Çalışmanın amacı Osmanlı hakimiyetinde Karadağ'da inşa edilen toplam 163 cami ve 8 mescit hakkında bir envanter sunmak, cami ve mescitlerin hangi bölgelerde ne zaman inşa edildiklerini, yıkıldıkları, hasar gördüklerini, onarıldıklarını ve yeniden inşa edildiklerini tespit etmektir. Çalışma kapsamında Karadağ'daki Osmanlı hakimiyetinden bahsedildikten sonra, Karadağ'ın tarihsel sınırlarına değinilmiş ve bu sınırlar içinde nerelerde cami ve mescit inşa edildiği tablolar halinde verilmiştir. Çalışmada saha araştırması, arşiv ve literatür araştırmasından istifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karadağ, Cami, Osmanlı dönemi camileri, Osmanlı mimarisi

Abstract

Bu çalışmada Karadağ sınırları içinde Osmanlı hakimiyeti dönemi boyunca inşa edilen camiler konu edinilmiştir. Çalışmanın amacı Osmanlı hakimiyetinde Karadağ'da inşa edilen toplam 163 cami ve 8 mescit hakkında bir envanter sunmak, cami ve mescitlerin hangi bölgelerde ne zaman inşa edildiklerini, yıkıldıkları, hasar gördüklerini, onarıldıklarını ve yeniden inşa edildiklerini tespit etmektir. Çalışma kapsamında Karadağ'daki Osmanlı hakimiyetinden bahsedildikten sonra, Karadağ'ın tarihsel sınırlarına değinilmiş ve bu sınırlar içinde nerelerde cami ve mescit inşa edildiği tablolar halinde verilmiştir. Çalışmada saha araştırması, arşiv ve literatür araştırmasından istifade edilmiştir.

Keywords: Karadağ, Cami, Osmanlı dönemi camileri, Osmanlı mimarisi

** (Prof. Dr.), Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Türkiye, e-mail: abitem@gmail.com

*** (Prof. Dr.), Ondokuz Mayıs University, Samsun, Türkiye, e-mail: ibrahimserbest53@hotmail.com

BOSNIAN ARCHITECTURE ON THE CROSSROADS OF CULTURES: EXAMPLES OF FRUITFUL CHALLENGES

Aida ABADZIC HODZIC*

Abstract

Due to its geographical position and socio-historical circumstances, Bosnia and Herzegovina has been, for centuries, under the influence of Eastern and Western cultures and traditions which resulted in very specific architectural idioms and artistic expressions. One of the specifically vibrant periods of the Bosnian cultural, architectural, and artistic history occurred at the *fin-de-siècle* when a five-century-long Ottoman tradition in Bosnia, which influenced local customs and the culture of everyday life, met with new, Austro-Hungarian models. Former physiognomy of urban centers, a spatial measure of the local architecture as well as the clear demarcation of private/residential and public/ business zones have given way to a new spatial organization, following modern European cities. However, Austro-Hungarian architects who worked in Bosnia recognized the authentic values of vernacular residential architecture, defined during the Ottoman times, and the necessity of its preservation through procedures of creative reinterpretation of tradition.

Respecting pure cubic forms of traditional residential Bosnian architecture, its extraordinary integration into the natural environment, its respect for privacy, light, and air as well as the multifunctionality of its interior design, some former students of the eminent Viennese modernist Otto Wagner proposed the prototype of "Bosnian villa" as an extraordinary synthesis of Eastern and Western architecture, reflecting some basic principles that European modern architecture was also looking for.

This prototype corresponded in time and spirit to the concept of "Bosnian style" thoroughly studied by leading architects of the Austro-Hungarian period on the eve of the First World War and which represented an authentic and lesser-known stylistic phenomenon in the history of European modern architecture.

Defining of "Bosnian style" as well as presenting the prototype of the "Bosnian Villa" show a fruitful and authentic encounter between Eastern and Western traditions as represented in Bosnian architecture and interior design at the turn of the 19th and 20th centuries.

Keywords: *intercultural encounters, Eastern and Western traditions, vernacular architecture of the Ottoman times, Austro-Hungarian architects, Bosnian style in architecture*

* (Prof. Dr.), University of Sarajevo – Faculty of Philosophy in Sarajevo, e-mail: aida.abadzic-hodzic@ff.unsa.ba

OTTOMAN-BALKAN STYLE IN SERBIAN ARCHITECTURE (LATE 18TH - EARLY 19TH CENTURY)

Aleksandar KADIJEVIĆ*

Abstract

The main architectural stream in Serbia from the end of the eighteenth to the thirties of the nineteenth century was the Ottoman-Balkan style, a mixture that lasted even longer in some parts of the country. It is based on an oriental architectural-urban matrix that has been gradually Europeanized, approaching the morphology of the classicist style. In the uprising (1804) and post uprising vassal principality of Serbia, for a long time Ottoman-Balkan style was the dominant choice of the Serbian political elite, who were determined to imitate the Turks in almost every way. Profane architecture of oriental towns was dominated by half-timbered objects, with adobe filling and tile roofs. Pivotal points of lively settlements became lodgings of the leaders of the uprising, among which the residences of Prince Miloš Obrenović are the most prominent. They were built by leading local builders – Hadži Nikola Živković, Nikola Đorđević and Janja Mihajlović. Karađorđe's city in Topola, the largest urban-architectural endeavour in Serbia during the First Uprising, gradually lost importance. The main centres of political power – Kragujevac, and then Belgrade, become the centres of building activity on Ottoman-Balkani oriental style. The main researchers of this phenomenon in Serbian cultural historiography are Divna Đurić Zamolo, Slobodan Nenadović, Zoran Manević, Bogdan Nestorović, Ranko Findrik and Branko Vujović, but more recently Dragiša Milosavljević, Nenad Makuljević, Aleksandar Kadijević, Tijana Borić, Katarina Mitrović, Nada Živković, Danijela Vanušić and Ana Kostić.

Keywords: Ottoman architecture, Serbian architecture, Ottoman-Balkan style, Serbian cultural historiography

* (Prof. Dr.), University of Belgrade – Faculty of Philosophy, Čika Ljubina 18-20, Belgrade, Serbia, e-mail: akadijev@f.bg.ac.rs

THE LITERARY SITUATION OF GREECE DURING THE PERIOD 1830-1880: THE PESIMISM OF THE FIRST ATHENIAN SCHOOL

1830-1880 Döneminde Yunanistan'ın Edebi Durumu: Birinci Atina Ekolü'nün Pesimizmi

Alexandra Marina DAPOUDANI*

Abstract

The First or (Old) Athenian School is a literary movement that evolves in Greece and mainly in Athens during the period 1830-1880. The beginning of the First Athenian School took place in 1831 with the publication of two very important poetic works entitled *The Wayfarer* by Panagiotis Soutsos and *Dimos and Eleni* by Alexandros Rizos Ragavis. The poetic themes of the First Athenian School are: a. pessimism, b. love and adoration for women, c. religion, d. the homeland. But what stands out through the poetic themes is the feeling of pessimism, melancholy, existential emptiness, the feeling of futility, misery and despair.

Pessimism and death play a primary role in all the poetry of the First Athenian School. The pessimism of the First Athenian School stems mainly from European Romanticism and Ancient Modern Greek literature. Ancient Greek classical writers such as Aeschylus, Euripides and Sophocles are a source of imitation for the Athenian Romantic poets. Pessimism dominates the literary period of 1830-1880 and is elaborately expressed through the poetry of the First Athenian School.

Keywords: Greek, First Athenian School, European Romanticism, Pessimism, Poetry.

Özet

Çağdaş Yunan edebiyatındaki Birinci (veya Eski) Atina Ekolü terimi ile 1830-1880 yılları arasında Yunanistan'da hâkim olan edebiyat akımı ve Atina'da faaliyet gösteren şairlerin tümü kastedilmektedir. Yeni kurulan Yunan devletinin edebiyatına elli yıl süresince bu ekol hakim olmuştur. Birinci Atina Ekolü'nün ortaya çıkışının başlangıç noktası 1831 yılıdır. Zira bu yıl Panagiotis Soutsos'un (1806-1868) *O Odoiporos* (O Oδοιπόρος / Gezgin) ve Aleksandros Rizos Ragkavis'in (1809-1892) *Dimos kai Eleni* (Δήμος και Ελένη) şiirleri yayımlanmıştır. Birinci Atina Ekolü'nün şairleri çeşitli konularda şiirler yazmakla birlikte en çok ilgilendikleri konular: a) karamsarlık/pesimizm, b) aşk ve kadınlara karşı duyulan sevgi, c) din, d) vatan ve özgürlük sevgisidir. Birinci Atina Ekolü'nün temel özellikleri romantizm ve hayata pesimist bir bakıştır. Melankoli, varoluşsal boşluk, hiçlik ve bezginlik duygusu, bu dönemin bütün şiirlerinde egemendir. Bu açıdan Atina romantik şiirinin temel özelliği karamsarlık, usanç duygusu ve ümitsizliktir.

Pesimizm, Birinci Atina Ekolü'nün romantik şiirlerine hâkimdir. Ölüm ve mahvedici kuvvet, Atinalı romantiklerin şiirlerinde başrolü oynamaktadır. Atinalı romantiklerin pesimizmi ise iki tahripkâr tesirden kaynaklanmaktadır: Avrupa romantizmi ve arkaik Yunan kültürü. Klasik antikte yazarları, Atinalı romantik şairlerin başlıca araştırma alanını ve temel esin kaynağını oluşturmaktadır. Aiskhylos, Euripides, ve Sofokles gibi antik yazarlar derinlemesine tetkik edilmekte ve Birinci Atina Ekolü şairleri için bir ilham kaynağı teşkil etmektedirler. Bu bildiride, Çağdaş Yunan edebiyatının ilk ekolü olan ve 1830-1880 yılları arasında ülkenin edebiyatına hâkim olan Birinci Atina Ekolü ele alınacak ve bu akım dâhilinde pesimizm konusu değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yunanistan, Çağdaş Yunan Edebiyatı, Pesimizm, Romantizm, Şiir.

* (Ph.D.), Postdoctoral Researcher of Democritus University of Thrace (D.U.TH.), Komotini, GREECE, e-mail: sandradapoudani@yahoo.gr

SÖNMEYEN SAVAŞLAR BÖLGESİ BALKAN SİNEMASINDA KADIN VE ÇOCUK

Women And Children In The Balkan Cinema, Region Of Never Ending Wars

Azize Serap TUNÇER*

Özet

Bulgar antropolog Zhelyazkova'nın, "kurbanın kasaba dönüşmesi"nin kaçınılmazlığı bölgesi olarak tanımladığı Balkanlar, yüzyıllardır savaşın gölgesinde ayakta duran bir coğrafyadır. Bu coğrafyada sürekli kurban durumunda olan kadınlar ve çocuklar ise yüklenmek zorunda kaldıkları acı nedeniyle kasap olmaktan da kurban olmak kadar korkmaktadırlar. Bu duyguyu en yakıcı şekilde verebilen sanat dalı olan sinema, Balkan kadını ve çocuğunu savaş koşullarında anlatan çok sayıda filme sahiptir. Balkanlarda, Sırp ve Bosnalılar'ın talepleriyle Slovenya'nın varıllık birikiminin çalındığını düşünüldüğünü; Sırp'ların Slovenleri "ayrımcılık"la suçladıklarını; Slovenler'in Sırp'ların onları yutacağından ve ulusal kimliklerini yitireceklerinden korktuklarını ileri süren Zizek, bu zincirde neden barış olmadığını bir perspektiften açıklamakta; öte yandan batılı bakış açısında gömülü önyargılara da dikkat çekmektedir. Gemeinschaft'tan Gesellschaft'a evrilme sürecinde yavaş bir geçiş süreci izlemiş olduğu iddia edilen Balkan toplumlarındaki etnik popülizmin beslediği sürekli çatışma ortamı, filmlerde de ana tema olarak belirmektedir. Benjamin'in sinemanın "mikroskobik gücü"ne dair teorileştirmesine uygun şekilde sinema, bu felaketleri yakın çekimle sunmakta ve "kültürün sürekli melezleşmesi"ne dair yaptığı katkı ise savaş filmlerinde öne çıkmaktadır. Bu çalışmada Balkan sinemasında savaşın nasıl ele alındığı, savaşın özellikle kadın ve çocuklara etkisinin nasıl sunulduğu ve genel olarak savaş sonrası travmatik sürecin atlatılmasında bu filmlerden sosyal çalışmacılara hangi dersler çıkarılabileceği konusu ele alınmaktadır. Filmler hem görsel materyaller olarak olgu sunumu hem de içerdikleri diyaloglar ile içerik çözümlemesi ile değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Balkanlar, sinema, savaş, kadın, çocuk

Abstract

The Balkans, defined by the Bulgarian anthropologist Zhelyazkova as the region of the inevitability of the "victim turning into a town", is a geography that has stood in the shadow of war for centuries. Women and children, who are constantly in the position of victims in this geography, are afraid of being a butcher as much as being a victim because of the pain they have to bear. Cinema, which is the art branch that can give this feeling in the most burning way, has many films about Balkan women and their children in war conditions. In the Balkans, it is thought that Slovenia's wealth of wealth has been stolen with the demands of the Serbs and Bosnians; Serbs accuse Slovenes of "discrimination"; Claiming that Slovenes fear that the Serbs will swallow them and lose their national identity, Zizek explains from a perspective why there is no peace in this chain; On the other hand, it also draws attention to the prejudices embedded in the western perspective. The constant conflict environment fueled by ethnic populism in Balkan societies, which is claimed to have followed a slow transition process in the process of evolving from Gemeinschaft to Gesellschaft, appears as the main theme in the films. In line with Benjamin's theorizing about the "microscopic power" of cinema, cinema presents these disasters in close-up, and its contribution to the "continuous hybridization of culture" comes to the fore in war films. In this study, it is discussed how the war is handled in Balkan cinema, how the effects of war are presented especially on women and children, and what lessons can be learned from these films for social workers in overcoming the post-war traumatic process in general. The films will be evaluated with both case presentations as visual materials and content analysis with the dialogues they contain.

Keywords: Balkans, cinema, war, women, children

* (Prof. Dr.), Çankırı Karatekin University, Çankırı, Türkiye , e-mail: serap@seraptuncer.com

YUNAN ŞAİR GEÖRGİOS ZALOKÖSTAS VE 1826 MESOLONGİ KUŞATMASINA DAİR ÖDÜL KAZANAN ŞİİRİ “TO MESOLOGGION”

Bülent AKYAY*

Özet

Çağdaş Yunanistan'ın ilk edebî ekolü olan Birinci Atina Ekolü 1830-1880 yılları arasında etkili oldu. Yunan bağımsızlığından sonra, Yunan dünyasının temel entelektüel merkezleri İyon Adaları (Yedi Adalar) ve yeni Yunan Krallığı'nın başkenti Atina idi. Bu dönemde yeni bir siyasî, idarî ve kültür hayatı oluşturmak için çaba gösteren Yunanistan'ın ortaya çıkan ilk edebî ekolünün ana unsuru Romantizm olup bazı özellikleri Modern Yunanca'nın en saf hali olan Katharevousa'nın kullanımı, Fransız romantizminin etkisi, pesimizm ve melankoli, retorik tarz, vatansever lirik ton ve 1821 Yunan İsyanı sürecinden temalardır.

Birinci Atina Ekolü şairlerinden Yanya Syrrako doğumlu Georgios Zalokostas (1805-1858), Tepedelenli Ali Paşa dönemindeki baskılar üzerine ailesiyle İtalya'ya göç etmiş, burada İtalyan ve Yunan edebiyatları, ardından da hukuk tahsil etmişti. 1821'de Yunan isyanı başlayınca Yunanistan'a dönen Zalokostas Türklere karşı savaştı ve 1826 Mesolongi kuşatmasında yer aldı. Yunan devleti kurulunca orduda levazım subayı olarak görev yaptı. Georgios Zalokostas, gururlu ve onurlu, samimi bir vatansever olarak tanındı. Pek çok kişi tarafından zamanının en iyi şairi olarak kabul edilir. Hem Atina hem de Yedi Adalar Ekolü'nün etkilerini kabul ederek, Katharevousa ve halk dilinde çoğu vatansever lirik şiirler yazdı.

1851'den 1877 yılına kadar Atina'nın entelektüel hayatına, toplumda şiirin sahip olduğu önemli yeri kanıtlayan ve önemli bir kurum haline gelen şiir yarışmaları hâkimdi. Zalokostas, 1851 yılında Atina Üniversitesi'nin düzenlediği “Ralleios” şiir yarışmasının ilkinde 1826 Mesolongi Kuşatması konu alan “To Mesologgion” adlı şiiriyle ödül kazandı. Bu bildiride çağdaş Yunan edebiyatı tarihinin ilk edebî ekolü çerçevesinde Yunan şair Georgios Zalokostas ve onun ödül kazanan şiiri “To Mesologgion” incelenecektir. Şiirin temasını oluşturan 1826 Mesolongi kuşatması da tarihi açıdan değerlendirilip ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yunanistan, Çağdaş Yunan Edebiyatı, Birinci Atina Ekolü, Georgios Zalokostas, Mesolongi Kuşatması.

Abstract

The First School of Athens, the first literary school of contemporary Greece, was influential between 1830 and 1880. After Greek independence, the main intellectual centers of the Greek world were the Ionian Islands and Athens, the capital of the new Greek Kingdom. During this period, while Greece was trying to create a new political, administrative and cultural life, the main element of the first literary school that emerged in the country was Romanticism. Some features of this school are the use of Katharevousa, the purest form of Modern Greek, the influence of French romanticism, pessimism and melancholy, rhetorical style, patriotic lyrical tone, and themes from the 1821 Greek Revolt.

Georgios Zalokostas (1805-1858), born in Ioannina Syrrako, one of the poets of the First Athenian School, immigrated to Italy with his family due to the pressures during the reign of Tepedelenli Ali Pasha, where he studied Italian and Greek literature, and then law. He returned to Greece when the Greek revolt started in 1821. Zalokostas fought against the Turks and took part in the siege of Mesolongi in 1826. He served as a quartermaster in the army when the Greek state was established. Georgios Zalokostas was recognized as a proud and honorable, sincere patriot. He is considered by many to be the greatest poet of his time. Recognizing the influences of both the Athenian and the Eptanisian (Ionian Islands) School, he wrote many patriotic lyric poems with katharevousa and demotic Greek.

From 1851 to 1877, the intellectual life of Athens was dominated by poetry competitions, which became an important institution, proving the important place of poetry that occupied in society. Zalokostas won the first prize in the “Ralleios” poetry competition organized by the University of Athens in 1851 with his poem “To Mesologgion”, which was about the Siege of Mesolongi in 1826. In this paper, the Greek poet Georgios Zalokostas and his award-winning poem “To Mesologgion” will be examined within the framework of the first literary school in the history of contemporary Greek literature. The siege of Mesolongi in 1826, which is the theme of the poem, will also be evaluated and discussed from a historical perspective.

Keywords: Greece, Contemporary Greek Literature, First School of Athens, Georgios Zalokostas, Siege of Mesolongi.

* (Asst. Prof. Dr.), Trakya University, Edirne, Türkiye, e-mail: b.akyay@gmail.com

A MORPHING CULTURE OF ROMANIA: IN EUROPEAN' S SHADOW

Romanya'nın Dönüşen Kültürü: Avrupanın Gölgesinde

Bülent Cercis TANRITANIR*

Abstract

Robert D. Kaplan has taken his place in the history of literature as a writer who makes his readers think, teaches history, and has a clear perception of cultural change. The author is considered to have a special talent that touches the human spirit. What Kaplan is trying to do on this deeply personal journey in Romania is to better understand not only himself and his special talent, but the world, the course of history and perhaps even the meaning of life. He conveys the history, personal testimonies and impressions of both himself and others. Kaplan emphasizes that despite being an American Jew holding both US and Israeli passports, he shares a common fate with Romanians, which fascinated Thomas Mann. His newest novel, *In the Shadow of Europe: Two Cold Wars and a Thirty-Year Journey Through Romania and Beyond*, explores the changing culture of Romania, which is unlike any other post-communist converting country. A mix of travel writing and historical analysis, the book observes how the country has changed, from Kaplan's first trip there in the early 1980s to his visits to the country and surrounding areas over the past few years. The differences he observes are enormous. This study expresses how Kaplan perceives and conveys the post-communist cultural changes that affected Romania's destiny.

Keywords: Romania, Culture, Travel Writing, History, Geography

Özet

Robert D. Kaplan okuyucusunu düşünmeye sevk eden, tarih öğretene ve kültürel değişim algısı açık bir yazar olarak edebiyat tarihinde yerini almıştır. Yazarın insan ruhuna dokunan özel bir yeteneği olduğu düşünülür. Kaplan'ın Romanya'daki bu derin kişisel yolculuğunda yapmaya çalıştığı şey, yalnızca kendisini ve özel yeteneğini değil, aslında dünyayı, tarihin gidişatını ve hatta belki de hayatın anlamını daha iyi anlamaktır. Hem kendisinin hem de başkalarının tarihini, kişisel tanıklıklarını ve izlenimlerini aktarır. Kaplan, hem ABD hem de İsrail pasaportuna sahip bir Amerikan Yahudisi olmasına rağmen, Thomas Mann'ı büyüleyen Rumenlerle ortak bir kader paylaştığını vurgular. En yeni kitabı, *Avrupa'nın Gölgesinde: İki Soğuk Savaş ve Romanya ve Ötesinde Otuz Yıllık Bir Yolculuk*, diğer komünist rejim sonrası dönüşen ülkelere pek benzemeyen Romanya'nın değişen kültürünü araştırır. Seyahat yazısı ve tarihsel analizin karışımı olan kitap, Kaplan'ın 1980'lerin başında oraya yaptığı ilk geziden son birkaç yılda ülkeye ve çevre bölgelere yaptığı ziyaretlere kadar ülkenin nasıl değiştiğine gözlemler. Gözlemlendiği farklılıklar devasa boyutlardadır. Bu çalışma Kaplan'ın Romanya'nın kaderini etkileyen komünizm sonrası kültürel değişiklikleri nasıl algılayıp aktardığını ifade etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Romanya, Kültür, Gezi Yazıları, Tarih, Coğrafya

* (Prof. Dr.), Van Yüzüncü Yıl University, Van, Türkiye, e-mail: bctanritanir@gmail.com

URBAN AND ARCHITECTURAL FEATURES OF OTTOMAN SLAVONIA (1526 - 1699) THROUGH THE WORDS OF EVLIYA V ÇELEBİ TRAVELOGUE

Andjelko MRKONJIC* & Pavao NUJIC** & Ivana JURČEVIĆ***

Abstract

The author analyzes the texts of the Ottoman travelogue written by Evliya Çelebi in order to reconstruct urbanism and architectural features of Ottoman Slavonia. Medieval Slavonia as a part of today's Croatia was the westernmost possession of the Ottoman Empire, and throughout the Ottoman rule (1526-1699) it was a border area with other Croatian lands, or the rest of the Habsburg Monarchy. It was this border position that greatly influenced the fact that the urbanism and architecture of Ottoman Slavonia were primarily utilitarian and reflected the military function of the area. In addition to defensive fortresses, the author also mentions mosques as the pinnacle of Ottoman architecture in Slavonia. Due to the extremely small number of preserved archival sources, the author primarily analyzes the work of Evliya Çelebi "Travelogue". Although Evliya Çelebi in his work is prone to exaggerations, overdo etc., he provides valuable information about the area and the places he passes through. Also, the author analyzes the rare remains of Ottoman architecture that are still present in Slavonia today.

Keywords: Ottoman Slovenia, Evliya Çelebi, urban architecture, Croatia

* (Prof. Dr.), University J. J. Strossmayer of Osijek, Croatia, e-mail: a_mrkonjic@net.hr

** (RA.), University J. J. Strossmayer of Osijek, Croatia, e-mail: pavao.nujic@gmail.com

*** (Dr.), University J. J. Strossmayer of Osijek, Croatia.

MEMOIRS OF A JANISSARY AS A SOURCE FOR SERBIAN HISTORY OF THE XIV CENTURY

Dejan JEČMENICA* & Branka DRAGOSAVLJEVIĆ**

Abstract

Konstantin Mihailović was a native of Ostrovica. After the Turkish conquest of Novo Brdo in 1455, this Serb was captured, taken away and became a janissary as a young man of 19. He remained in the Turkish service until 1463 when he surrendered to the Hungarians during King Matthias Corvinus's invasion into northern Bosnia. After he was released from Hungarian captivity, he arrived in Poland. Here, between 1497 and 1501, he wrote his literary work, now known as *Memoirs of a Janissary* or the *Turkish Chronicle*, and dedicated it to King Jan I Olbracht (1492–1501). Through three chapters of his literary work (XV, XVI and XVII), Konstantin Mihailović gave an overview of the Serbian history from King Milutin's time (1282–1321) to the battle of Angora in 1402. The historical data presented here are the subject of research in this study. It is necessary to assess of the value of his narration. The events he described took place about 100 to 180 years before he wrote about them. We shall try determine the extent to which his knowledge of the Serbian history of the XIV and the very beginning of the XV century was correct or wrong.

Keywords: Konstantin Mihailović, *Memoirs*, Serbs, Turks, Janissary, Serbian history, XIV Century.

* (Assoc. Prof. Dr.), University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of History, Belgrade/Serbia, e-mail: dejan.jecmenica@f.bg.ac.rs

** (MA), University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of History, Belgrade/Serbia, e-mail: dragosavljevicbrankaa@gmail.com

THE OTTOMAN ARCHITECTURAL HERITAGE OF BELGRADE – brief overview

Ema PETROVIC MILJKOVIC*

Abstract

The Ottoman architectural heritage of Belgrade is something that makes this city incredibly special. Along with the modern buildings, and master pieces of Serbian architecture from the end of the 19th century stands its Oriental architecture thus showing in the fullest the special cultural circle of the whole Balkans, unique mixture of old and new, of various confessions and ethnicities, presenting real unity in diversity. In this paper the special attention would be paid to Belgrade mosques and especially the Bayrakli mosque, the well-known symbol of Belgrade. Without the Oriental component in architecture, Belgrade would not be the city it is today, and both its citizens and the visitors appreciate the beauty of those important edifices.

Keywords: Ottoman Empire, the Balkans, Architecture, Belgrade, Bayrakli Mosque

* (Prof. Dr.), University of Belgrade, Serbia, e-mail: emiljkovic.1967@gmail.com

ARNAVUTLUK'UN ERGİRİ İLİNDEKİ SU YAPILARI

Water Buildings in Ergiri Province in Albania

Enes KAVALÇALAN*

Özet

Arnavutluk'ta Osmanlı Devleti'nin hâkimiyet kurmaya başladığı 1417 yılından itibaren Arnavutluk'un bağımsızlığını kazandığı 1912 yılında kadar gerek devlet eliyle gerekse yerel girişimlerle birçok imar faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Arnavutluk genelinde yaklaşık 500 yıl süren Osmanlı egemenliği sırasında inşa edilmiş yapılar arasından 300'den fazla yapının günümüze ulaşabildiği tespit edilmiştir. Ergiri ilinde ise günümüze ulaşamamış olan 170 mimari eserin yanı sıra 19 türbe, 16 köprü, 14 çeşme, 5 cami, 3 su yolu, 3 kale, 2 su değirmeni, 1 tekke, 1 çarşı, 1 karakol, 1 hamam ve 1 de saat kulesi olmak üzere 69 eserin günümüze ulaşabildiği tespit edilmiştir.

"Giriş" bölümünde bölgenin tarihçesine kısaca yer verildikten sonra "Ergiri'deki Su Yapıları" başlıklı ikinci bölümde konumuz kapsamına giren köprüler, çeşmeler, su yolları, su değirmenleri ve hamamlar genel özellikleriyle ele alınarak kısaca tanıtılacaktır. "Değerlendirme ve Sonuç" kısmında ise günümüze ulaşamayan yapılar hakkında elde edilebilen veriler de dâhil edilerek eserlerin belirlenmiş olan malzeme, plan şeması, cephe düzeni ve süsleme özellikleri Arnavutluk, Balkanlar ve Anadolu ölçeğindeki örneklerle karşılaştırılarak yapıların benzerlik ve farklılıkları ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arnavutluk, Ergiri, Su Yapıları.

Abstract

From 1417, when the Ottoman Empire began to dominate Albania, until 1912, when Albania gained its independence, many construction activities were carried out both by the state and local initiatives. It has been determined that more than 300 structures have survived to the present day among the structures built during the Ottoman rule that lasted for about 500 years throughout Albania. In Ergiri Province, in addition to 170 buildings that have not survived; totally 69 building that including 19 tombs, 16 bridges, 14 fountains, 5 mosques, 5 waterways, 3 castles, 2 water mills, 1 lodge, 1 bazaar, 1 police station, 1 bath and 1 clock tower have survived to the present day.

In the "Introduction" section, the history of the region will be given briefly, and in the second section titled "Water Buildings in Ergiri", bridges, water mills, waterways, fountains and baths, which are within the scope of our subject, will be discussed and briefly introduced. In the "Evaluation and Conclusion" section, construction materials, plan schemes, facades and decoration features of the works will be identified by including the data that can be obtained about the structures that have not survived too. These features will be compared with the examples in Albania, Balkans and Anatolia; and the similarities and differences of the structures will be tried to be revealed.

Keywords: Albania, Gjirokastër, Water Buildings.

* (RA. Dr.), Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Nevşehir, Türkiye, e-mail: eneskavalcalan@hotmail.com.

MAKEDONYA'DA YER ALAN OSMANLI MİMARİ ESERLERİ ÖRNEĞİNDE DİN VE ÇATIŞMA

Religion and Conflict in The Case of Ottoman Architectural Works in Macedonia

Eyüp KUL*

Özet

Makedonya, bünyesinde barındırdığı Türk nüfusunun kesafetinin yanı sıra Osmanlı döneminden kalan mimari eserlerin fazlalığı ile ön plana çıkan ve Osmanlı kimliğini hala daha taşıyan Balkanların küçük devletlerinden biridir. Nitekim günümüzde dahi Makedonya'nın her bir şehri, bu kadim medeniyetin somut izlerini adeta bir açık hava müzesi gibi sergilemeye devam etmektedir. Yahya Kemal Beyatlı'nın "Denildi mi bir yere Türk beldesi, Gözüm Albayrak arar kulağım ezan sesi" dizelerinde de ifade ettiği üzere Makedonya, bir Türk-İslam beldesi özelliğini tüm yıkım ve bakımsız halde bırakılan mimari eserlerine nazaran devam ettirmektedir. Her bir ülke ferdinin eşit ve dini özgürlüğe sahip olduğu ve ortak değerler üzerinden hayatlarını idame ettirecekleri Kruşevo Manifestosu başta olmak üzere günümüz Makedonya anayasasında açık olarak ifade edilmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmada başta Üsküp olmak üzere Kalkandelen, Gostivar, Ohri, Manastır, Pirlepe, Usturumca, Radoviş, Doyran, Köprülü ve İştib'de yıkılmaya yüz tutan ve yenilenen eserler hakkında bilgi verilerek, bunların ihyası için TİKA ve Diyanet Vakfı ile Türkiye'deki hayır sahiplerinin faaliyetleri anlatılacaktır. Ancak bu çalışmanın asıl gayesi, harap halde olan ve yıkılmaya yüz tutmuş bulunan tarihi eserler üzerinden ayrılmış dil, eserlerin kilise üzerine inşa edildiği algısı, eser sahiplerinin Türk olmakla birlikte yüzyıllarca Arnavutlar tarafından korunup kollandığı ve şehirlerin Arnavut kimliğinin ayrılmaz bir parçası olduğu gibi dini ve siyasi nedenlerle basın yoluyla ve siyasi figürler tarafından yapılan açıklamalar özelinde değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Makadonya ve Osmanlı mimarisi, Osmanlı kimliği, mimari eserler, din ve kimlik

Abstract

Macedonia is one of the small states of the Balkans, which stands out with the abundance of architectural works from the Ottoman period, as well as the density of the Turkish population it contains, and still carries the Ottoman identity. As a matter of fact, even today, each city of Macedonia continues to exhibit the concrete traces of this ancient civilization almost like an open-air museum. It is clearly stated in today's Macedonian constitution, especially in The Kruşevo Manifesto, that each country individual has equal and religious freedom and that they will live on common values. In this direction. In this study, information is given about the ruined and renewed artifacts in Skopje, Tetovo, Gostivar, Ohrid, Bitola, Prilep, strumica, Radoviş, Dojran, Veles and Štip . However, the main purpose of this study is the separatist language over the ruined and crumbling historical artifacts, the perception that the artifacts were built on the church, the owners of the works were protected by Albanians for centuries despite being Turks, and the cities were an inseparable part of the Albanian identity, as well as for religious and political reasons will be evaluated in terms of statements made by the press and by political figures.

Keywords: Macedonian and Ottoman architecture, Ottoman identity, architectural works, religion and identity

* (Assoc. Prof. Dr.), Recep Tayyip Erdoğan University, Rize, Türkiye, e-mail: eyupkul@gmail.com.

OTTOMAN CULTURAL HERITAGE IN KOSOVO: THE EXAMPLE OF PRISTINA MOSQUES

Kosova’da Osmanlı Kültür Mirası: Priştine Camileri Örneği

Fahri AVDIJA*

Abstract

The study’s goal is to introduce the mosques in Pristina that were constructed during the Ottoman period. The construction of mosques in Kosovo dates back to the arrival of the Ottomans in the region. The Ottomans had engaged in substantial construction efforts in addition to the military operation. These structures, which started in big cities like Pristina and spread to all cities over time, were built sometimes by sultans and sometimes by ordinary people known as reaya. These works, which have shown their material and spiritual values for centuries, also reflect a part of our country's history.

In Pristina, eleven mosques from the Ottoman period have been identified. A fact that we should mention here is that the first mosques were larger and were generally built by the sultans. Later ones were smaller and were built by local notables and common people. Some mosques have been damaged throughout time owing to factors such as negligence and lack of maintenance, natural disasters, and warfare. As a result, it was approached from a historical perspective first, followed by an examination of the mosques in their existing locations and determination of their current status.

In recent years, foreign organizations have worked with local organizations to renovate several of these mosques. As a result, we shall discuss their renovation in a separate section of our research.

Keywords: Pristina, Mosque, Ottoman Heritage, Kosovo

Özet

Çalışmanın amacı, Priştine’de Osmanlı Döneminde inşa edilen camileri tanıtmaktır. Kosova’daki camilerin inşa edilmesi, Osmanlıların bölgeye gelişine kadar uzanmaktadır. Osmanlılar, askeri hareketin yanı sıra geniş bir imar faaliyetine girişmişlerdi. Priştine gibi büyük şehirlerde başlayan ve zamanla tüm şehirlere yayılan bu yapılar, bazen padişahlar, bazen de reaya olarak bilinen sıradan insanlar tarafından yaptırılmıştır. Yüzyıllar boyunca maddi ve manevi değerlerini gösteren bu eserler ülkemiz tarihinin bir parçasını da yansıtır.

Priştine’de Osmanlı dönemine ait on bir cami tespit edilmiştir. Burada bahsetmemiz gereken bir gerçek şu ki, ilk yapılan camiler daha büyüktü ve genelde padişahlar tarafından inşa edilmiştir. Sonrakiler daha küçüktü ve yerel ayanlar ve sıradan insanlar tarafından inşa edilmiştir. Bunlardan bazıları, uzun süre ihmal ve bakımsızlık, doğal afetler, savaşlar gibi etkenler nedeniyle zaman içinde hasar görmüştür. Bu sebepten dolayı, önce tarihsel bir perspektiften yaklaşmış, ardından camilerin mevcut konumları incelenerek mevcut durumlarının tespiti yapılmıştır.

Son yıllarda bu camilerin bir kısmı yabancı kuruluşlar tarafından yerel kuruluşlarla işbirliği yapılarak restore edilmiştir. Sonuç olarak çalışmamızın özel bir bölümünde bunların tadilatından bahsedeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Priştine, Cami, Osmanlı Mirası, Kosova

* (Dr.), Prishtina, Kosovo, e-mail: fahriavdija@hotmail.com

DOĞU RODOP TÜRKLERİNİN RİTÜELLERİNDE GÜNÜMÜZE ULAŞAN ESKİ TÜRK İNANÇLARININ İZLERİ

Traces of Ancient Turkish Beliefs Survived in the Rituals of the Turks of Eastern Rhodopes

Fatma RODOPLU YILDIRIM*

Özet

Bulgaristan'ın güney doğusunda bulunan Doğu Rodoplar Osmanlılardan önce Peçenek ve Kuman Türklerinin uğrak yeri olmuştur. Osmanlı Devleti'nin bölgeyi fethetmesiyle birlikte yoğun bir Türkmen ve Yörük iskânına sahne olmuştur. Günümüzde de büyük ölçüde Bulgaristan'ın Kırcaali ilinin sınırları içerisinde kalan Doğu Rodoplarda hala Türk nüfus çoğunluğu oluşturmaktadır. Burada yaşayan hem Alevi/Bektaşî hem de Sünnî inanışındaki Türklerin sürdürdükleri bazı geleneksel törenlerde ve etkinliklerde yer alan bazı ritüeller Eski Türk inanışına dair izler taşımaktadır. Bunlar arasında özellikle eski Türk inanç sisteminde yer-su şeklinde tabir edilen tabiat kuvvetleri ve atalar kültü dikkat çekmektedir. Her yıl sonbaharda yapılan Dağ Bayramı, suyunun şifalı olduğuna inanılması sebebiyle Hıdrellez'de ziyaretçi akınına uğrayan Dambalı Dağı, ilkbaharda bölgedeki tekke ve türbelerde yapılan maye etkinlikleri etrafında gözlemlenen Eski Türk inanışı izleri çalışmanın zeminini oluşturmuştur. Ayrıca kutsal kabul edilen Erenler Yeri de ele alınmıştır. Anılan ritüeller incelememizde doğrudan doğruya sahadaki gözlemler ışığında ayrıntılarıyla ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bulgaristan, Doğu Rodoplar, Eski Türk İnancı

Abstract

Eastern Rhodopes, located in the southeast of Bulgaria, were settled by Pecheneg and Cuman Turks before the Ottomans. With the conquest of the region by the Ottoman Empire, it was witnessed that there was an intense Turkmen and Yoruk settlement. Today, the Turkish population still constitutes the majority in the Eastern Rhodopes, which are largely within the borders of Bulgaria's Kardzhali province. Some rituals that take place in some traditional ceremonies and activities carried out by both Alevi/Bektashi and Sunni Turks living here bear traces of Old Turkish belief. Among these, especially the natural forces and ancestors cult, which are called earth-water in the old Turkish belief system, draw attention. The Mountain Feast which is held every year in autumn, Dambalı Mountain, which is flooded by visitors in Hıdrellez due to the belief that its water is healing, and the traces of Old Turkish belief observed around the maye activities held in the dervish lodges and tombs in the region in spring formed the basis of the study. In addition, the place called Erenler Yeri, which is considered sacred, is also discussed. The aforementioned rituals have been tried to be revealed in detail in the light of direct observations in the field in our study.

Keywords: Bulgaria, Eastern Rhodopes, Old Turkish Belief

* (Asst. Prof. Dr.) Trakya University, Edirne, Türkiye, e-posta: fatmarodoplu@trakya.edu.tr

KIRÇOVA/KİCEVO (KUZEY MAKEDONYA) SULTAN BAYEZİD (ÇARŞI) CAMİİ NE ZAMAN İNŞA EDİLDİ SORUSUNA DAİR TESPİTLER

Some Findings About When Kırçova/Kicevo (North Macedonia) Sultan Bayezid (Bazaar) Mosque Was Built?

Galip ÇAĞ*

Özet

Kuzey Makedonya'nın Batı kısmında, Arnavutluk sınırına yakın bir mevkide, kadim zamanlardan itibaren var olan Kırçova şehrinin Osmanlı dönemine dair en bilindik ve sembolik yapısı, merkezinde bulunan Sultan Bayezid ya da diğer adı ile Çarşı Camii'dir. Hem ismi hem de haziresinde bulunan mezarları ile şehirdeki Türk İslam nüfus için mühim bir toplanma merkezi olan yapı yakın zamanlarda geçirdiği birçok yenileme ve tamirat ile bugün klasik biçiminden uzak bir şekilde ayaktadır.

Caminin bilinen adı olan Sultan Bayezid'in birinci ya da ikinci Bayezid'e ait bir adlandırma olma ihtimali bugün şehirdeki anlatıları çeşitlendirmektedir. Buna göre I. Bayezid'e ait bir adlandırma olma ihtimali onu bölgedeki en eski Türk İslam yapılarından biri yapabilecekken II. Bayezid dönemine dair bir tanımlama ise bu durumda da yaklaşık 100 yıllık bir sapmanın ortaya çıkmasını kaçınılmaz kılacaktır. Bu manada son yıllarda caminin aslına uygun bir restorasyonuna dair başlayan çalışmalarda inşa tarihine dair net bir bilginin ortaya konamaması ayrıca bir sorun olarak dikkat çekmektedir. Zira bu bilginin ortaya konması ile yapının kuruluş devri ya da klasik Osmanlı dönemi mimarisi ile inşa edildiği fikrini netleştirecektir.

Bu çalışma şehrin en eski kayıtlardan olan 16. yüzyıl ortalarına ait tahrir kayıtları başta olmak üzere 19. yüzyıla tarihlenen bazı tamirat taleplerini içeren belgeler üzerinden caminin durum ve inşa tarihine dair tespitleri ortaya koymaya çalışacaktır. Buna göre ortaya çıkan sonuçların bölgedeki Türk İslam varlığına dair bu mühim yapının doğru bir tanımlamasına katkı sunması umut edilir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Kırçova, Sultan Bayezid Cami, Mimari.

Abstract

The most familiar and symbolic structure of the city of Kırçova, which has existed since ancient times, in the western part of North Macedonia and close to the Albanian border, is the Sultan Bayezid or Çarşı Mosque. The building, which is an important gathering center for the Turkish-Islamic population in the city with its name and the tombs in its graveyard, is still standing today, far from its classical form, with many renovations and repairs recently.

The possibility that Sultan Bayezid, which is the known name of the mosque, is a naming belonging to the first or second Bayezid diversifies the narratives in the city today. Accordingly, the possibility of being a naming belonging to the first Bayezid would make it one of the oldest Turkish-Islamic structures in the region, while a description of the second Bayezid period would inevitably result in a 100-year deviation in this case. In this sense, the inability to reveal a clear information about the construction date in the studies that have started on a restoration of the mosque in accordance with its original form in recent years also draws attention as a problem. Because, revealing this information will clarify the idea that the building was built with the foundation period or classical Ottoman period architecture.

This study will try to reveal the situation and construction date of the mosque through the documents containing some repair requests dated to the 19th century, especially the cadastral records of the mid-16th century, which is one of the oldest records of the city. Accordingly, it is hoped that the results will contribute to an accurate definition of this important structure regarding the Turkish-Islamic presence in the region.

Keywords: Ottoman, Kicevo, Sultan Bayezid Mosque, Architectural.

* (Dr.), Bolu Abant İzzet Baysal University, Bolu, Türkiye, e-mail: galipcag@gmail.com.

THE INFLUENCE OF OTTOMAN ARCHITECTURE ON THE CREATION OF THE IDENTITY OF THE MONTENEGRIN OLD COASTAL TOWNS BAR AND ULCINJ

Gordana ROVČANIN PREMOVIĆ* & Marijan PREMOVIĆ**

Abstract

This paper presents the Ottoman influence on the formation of old urban structures in the southern Montenegrin coastal area - Bar and Ulcinj old towns. The aim of this research is the origin and development of characteristic urban structures with the analysis of the spatial and social context of their origin. During the period of the Ottoman conquest of the Balkan Peninsula, Ottoman influences in the field of urbanism and architecture were significantly transferred. Based on established urban and architectural postulates under Ottoman influence from 1571, spatial matrices of fortified towns were formed, and specific architecture of fortifications and residential buildings was built. Ottoman influences in this area have a special value to the forming Ottoman heritage in the Balkans because they have significantly shaped today's inherited spatial identity of the southern old towns of Montenegro.

Keywords: spatial identity, Ottoman heritage, old towns of Bar and Ulcinj

* (Asst. Prof. Dr.), University of Montenegro, Montenegro, e-mail: premovicmarijan@yahoo.com

** (Assoc. Prof. Dr.), University of Montenegro, Montenegro, e-mail: premovicmarijan@yahoo.com

İVO ANDRIÇ'İN DRİNA KÖPRÜSÜ VE TRAVNİK GÜNLÜĞÜ ADLI ESERLERİNDE OSMANLI VE BALKANLAR

The Ottoman and The Balkans in Ivo Andrić's Works on The Drina Bridge and The Travnik Diary

Güngör GÖÇER*

Özet

İvo Andrić, Osmanlı Devleti'nden günümüze kadar farklı etnik ve dini kimliklerin bir arada yaşadığı Balkanlar'da Travnik kasabasının Dolaç köyünde 1892 yılında dünyaya gelmiştir. İvo Andrić küçük yaşta babasını kaybetmiş annesi ve halası tarafından yetiştirilmiştir. İvo Andrić temel eğitiminin ardından üniversitede felsefe, Slav tarihi ve edebiyatı eğitimi almıştır. İçinde yaşadığı toplumsal yapının ortaya koyduğu çok kültürlülükle küçük yaşlardan itibaren tanışmış ve ilerleyen yıllarda bu etki onun hem akademik hem de edebi kimliğinin oluşmasında etkili olmuştur. Bu çerçevede ilk olarak "Türklerin Yönetimi Altındaki Bosna-Hersek'teki Kültürel Hayat" adlı çalışmasıyla doktorasını tamamlayarak etkisinde kaldığı çok kültürlü toplumsal yapının bilimsel temellerini inşa etmiştir. İvo Andrić'in doktora tezinin başlığından da anlaşılacağı üzere Bosna ve çevresindeki kültürel hayat onun her zaman ilgisini çekmiştir. İvo Andrić'in kaleme aldığı eserlere baktığımızda devrinin çok kültürlülüğünü etkileyici bir dille birçok eserinde işlediğini görmekteyiz. Biz bu çalışmamızda İvo Andrić'in "Drina Köprüsü" ve "Travnik Günlüğü" adlı eserlerinden hareketle Osmanlı Balkanlar'ında çok kültürlüğün yansımalarını ortaya koymaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: İvo Andrić, Balkanlar, Drina Köprüsü, Bosna.

Abstract

Ivo Andric, was born in 1892 in Balkans, Travnik town of where various ethnic and religious people lived together from Ottoman Empire till today. When he was a child, Ivo Andric's father died and he was grown up by his mother and aunt. After his primary education, Ivo Andric studied philosophy, Slav history and literature at university. In his early ages, he met with the multiculturalism that was exposed by the society of whom he lived in and through the passing years that issue effected him not only academic way but also his literary identity. In this regard, at first, he did his doctorate with the work named, 'Cultural life in Bosnia Herzegovina under domain of Turks', he built the scientific basics of the multicultural society structure that inspired him. As understood from the title of Ivo Andric's doctoral thesis, the cultural life in and around Bosnia always attracted his attention. When we look at the works which Ivo Andric wrote, we see that he mentioned the multiculturalism of his period with an impressive style. With this work, we try to present the reflections of multiculturalism by Ivo Andric's works named Drina Bridge and Travnik Diary.

Keywords: İvo Andrić, Balkans, Drina Bridge, Bosnia.

* (Asst. Prof. Dr.), Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Türkiye, e-mail: gocer@mehmetakif.edu.tr

KARADAĞ SANCAK BÖLGESİ ÖRNEKLERİYLE KULE EVLER

Tower Houses With Examples Of Montenegro Sanjak Region

Hacer ARSLAN KALAY* & Redzep SKRIJELJ**

Özet

Kule evler kare, çokgen veya yuvarlak planlı, savunma amaçlı ve özellikle yükseklikleri genişliklerine göre fazla olan yapılardır. Güvenliği sağlamak amacıyla yapılmış olan bu yapıların aynı zamanda prestij kısmı da vurgulanmıştır. Kule evler, Tüm Akdeniz, Ege kıyıları, Ege adaları, Yunanistan ve Balkanlarda karşımıza çıkmaktadır. Balkanlarda yaygın olan bu yapıların 17. Yy itibarıyla inşa edildikleri ve genellikle Osmanlı esintileri taşıdıkları görülmektedir. Bu tür evler Balkanlarda başta Yunanistan olmak üzere Arnavutluk, Bulgaristan, Sırbistan, Kosova ve Karadağ'da yaygın olarak karşımıza çıkmaktadır. Karadağ'daki kule evler ile ilgili genel düşünce kökeninin ortaçağa kadar uzandığı yönündedir. Genellikle Doğu Karadağ bölgesinde inşa edilmiş olan kule evlerde şehrin ileri gelenleri yani soylular yaşamıştır. Karadağ'ın Sancak bölgesindeki şehirlerde bulunan Osmanlı dönemi kule evlerini konu alan bu çalışmanın amacı bölgedeki kule evlerini mimari ve sanatsal özellikleri açısından değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda bölgede bulunan kule evlerden örnekler mimari yapı, kullanılan malzeme ve estetik yaklaşımlarıyla açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler; Balkanlar, Karadağ, Kule ev.

Abstract

Tower houses are structures with a square, polygonal or round plan, for defense purposes, and especially their height is greater than their width. The prestige part of these buildings, which were built to provide security, was also emphasized. Tower houses are seen in the whole Mediterranean, Aegean coasts, Aegean islands, Greece and the Balkans. It is seen that these structures, which are common in the Balkans, were built as of the 17th century and generally have Ottoman influences. Such houses are common in the Balkans, especially in Greece, and in Albania, Bulgaria, Serbia, Kosovo and Montenegro. The general idea about the tower houses in Montenegro is that their origin goes back to the Middle Ages. The notables of the city, namely the nobility, lived in the tower houses, which were generally built in the Eastern Montenegro region. The aim of this study, which deals with the Ottoman era tower houses in the cities of the Sanjak region of Montenegro, is to evaluate the tower houses in the region in terms of their architectural and artistic features. For this purpose, examples of tower houses in the region will be tried to be explained with architectural structure, materials used and aesthetic approaches.

Keywords: Balkans, Montenegro, Tower house.

* (Assoc. Prof. Dr.), Van Yüzüncü Yıl University, Van, Türkiye E-mail: hacerkalay@yyu.edu.tr

** (Dr.), Novi Pazar State University, Serbia

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

EDİRNE ÜSKÜDAR NAHİYESİ SİNAN PAŞA VAKFI'NA AİT YAPILARDA GERÇEKLEŞTİRİLEN 1707 YILI TAMİRATI

1707 Repair Performed on Buildings of Edirne Üsküdar Township Sinan Pacha Foundation

Hasan Ali CENGİZ*

Özet

II. Bâyezid'in damadı olan Sinan Paşa, Fatih döneminde Anadolu Beylerbeyi görevini yürütmekte olup, kayınpederinin tahta çıkmasında önemli rol oynamıştır. 1489 yılında Gelibolu sancağı verilerek kaptan-ı derya olan ve 1499 yılına kadar bu görevi devam ettiren Sinan Paşa, sonrasında da Anadolu beylerbeyi görevini vefatına kadar devam ettirmiştir. Sinan Paşa, Edirne'nin kuzeybatısında bulunan ve günümüzde Bulgaristan sınırları içerisinde kalmış olan Üsküdar Nahiyesi'nde cami, han ve dükkânlar yaptırmıştır. Bu yapılar için bir vakıf oluşturan Sinan Paşa, Üsküdar nahiyesindeki temliklerin yanı sıra çevredeki bazı köy ve mezarları da bu vakfa gelir olarak kaydettirmiştir. Gelibolu'da yaptırdığı zâviyesi için de bir vakfı bulunan Sinan Paşa, vefat ettiği 1503 yılında söz konusu zaviyeye defnedilmiştir. Sinan Paşa'nın Üsküdar nahiyesindeki cami, han, dükkânlar, hamam, köprü ve su yollarında 1707 yılında bir onarım gerçekleştirilmiştir. Bu onarımın bitiminde yapılan kontrol keşif verilerinde, onarım yapılan yerler, tamiratta kullanılan malzemeler ve tamirat ücretleri yer almıştır. Bu çalışma ile söz konusu yapılarda gerçekleştirilen 1707 yılı tamirati ile bu yapıların fizikî durumları ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Edirne, Sinan Paşa, Üsküdar Nahiyesi, Sinan Paşa Vakfı, Tamirat

Abstract

Sinan Pasha, the bridegroom of II. Bayezid, was the Anatolian Governor during the Fatih period and played an important role in the enthronement of his fatherinlaw. Sinan Pasha, who was given the Gelibolu sanjak in 1489 and became the captain of the sea and continued this duty until 1499, continued his duty as the Anatolian governor until his death. Sinan Pasha had mosques, inns and shops built in Üsküdar Township, which is located in the northwest of Edirne and remains within the borders of Bulgaria today. Sinan Pasha, who created a foundation for these structures, registered some villages and hamlets in the vicinity as income to this foundation, as well as the assignments in the Üsküdar sub-district. Sinan Pasha, who also had a foundation for the zaviye he had built in Gallipoli, was buried in the aforementioned zaviye in 1503 when he died. In 1707, repairs were carried out on the mosque, inn, shops, baths, bridges and waterways in the Üsküdar district of Sinan Pasha. In the control discovery data made at the end of this repair, the places where the repair was made, the materials used in the repair and the repair fees were included. With this study, the repair of 1707 and the physical conditions of these structures will be revealed.

Keywords: Edirne, Sinan Pasha, Üsküdar Township, Sinan Pasha Fondation, repairs

* (Inst. Dr.), Trakya University, Edirne, Türkiye, e-mail: hasancengiz@trakya.edu.tr

OVERVIEW OF SOME LIBRARIES OF THE OTTOMAN PERIOD IN ALBANIA

Arnavutluk'ta Osmanlı Dönemine Ait Bazı Kütüphanelere Genel Bakış

Hasan BELLO*

Abstract

In the XV century when the Ottoman Empire will be established in the Albanian territories, the local population will face a new reality. This will be accompanied by their Islamization and the spread of oriental culture. In material terms such a change will be reflected in the construction of mosques and the opening of some madrasas. For the needs of these schools, several libraries will be established in almost all major centers. This is evidenced even today by ruins and various archival sources.

The literature of these libraries of the Ottoman period consisted mainly of manuscripts and books of a religious nature. But there were also books in the field of Islamic jurisprudence, literature, history, philosophy, etc. The languages in which these books were written were Ottoman, Arabic and Persian.

While starting from the XVIII-XIX century large Albanian families (Ayan) in their guest houses will create personal libraries. They were rich in various literature.

At the end of the 19th century, several more libraries would be established by the central administration of the Ottoman Empire. In the Albanian territories they are noticed in the center of each vilayet.

Keywords: Albania, Ottoman Empire, education, library, Ottoman architecture

Özet

Arnavut topraklarında Osmanlı İmparatorluğu'nun yayıldığı XV. yüzyılda, yerel halk yeni bir gerçeklikle karşı karşıya kalmıştır. Buna İslamlaşmaları ve doğu kültürünün yayılması eşlik etmiştir. Maddi anlamda böyle bir değişiklik camilerin inşasına ve bazı medreselerin açılmasına yansımıştır. Açılan okulların ihtiyaçları için hemen hemen tüm büyük merkezlerde çeşitli kütüphaneler kurulmuştur. Bu dönemde inşa edilen binalar, bugün bile kalıntılar ve çeşitli arşiv kaynakları tarafından kanıtlanmıştır.

Osmanlı dönemindeki kütüphanelerin literatürü ağırlıklı olarak el yazmaları ve dini nitelikteki kitaplardan oluşuyordu. Ancak İslam fıkıh, edebiyat, tarih, felsefe vb. alanlarda da kitaplar vardı. Bu kitapların yazıldığı diller Osmanlıca, Arapça ve Farsça idi.

XVIII-XIX. yüzyıldan itibaren büyük Arnavut aileleri (Ayan) misafirhanelerinde kişisel kütüphaneler oluşturmışlardır. Edebiyat çeşitliliği açısından zengindiler.

XIX. yüzyılın sonunda, Osmanlı İmparatorluğu'nun merkezi yönetimi tarafından birkaç kütüphane daha kuruldu. Bunlar, Arnavut topraklarında her vilayetin merkezinde fark edilirler.

Anahtar Kelimeler: Arnavutluk, Osmanlı Devleti, eğitim, kütüphane, Osmanlı mimarisi

* (Dr.), Academy of Albanology Studies, Tiran, Arnavutluk, e-mail: hasanbello1@gmail.com

MİMARİ, KÜLTÜR VE SANAT ARAŞTIRMALARINDA KOSOVA DEVLET ARŞİVİNİN YERİ VE ÖNEMİ

The Place and Importance of the Kosovo State Archive in Architectural, Cultural and Art Studies

Hatixhe AHMEDİ* & Sadik MEHMETİ**

Özet

Kosova'da, Arşiv bir kurum olarak, kökleri çok erkenden başlamıştır. Osmanlı İmparatorluğu döneminden, bugüne kadar faaliyetlerini devam ettirmiştir. Günümüz Kosova Devlet Arşivi, 21 Mart 1951 yılından itibaren kurulmuş ve kademe kademe, bağımsız bir kurum olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. Meclis bünyesinde bulunan, Arşiv Sekreterliği'nin kurulmasıyla Arşiv, Kosova Özerk Sosyalist Eyaletinde, ilk faaliyetlerini göstermeye başladı. O günden bu yana, Arşiv, 1990'lara kadar, Sırp işgali zamanına kadar faaliyetini sürdürdü. Bu zamalarda Sırp baskısı daha çok artınca, şiddetli önlemler altında birçok Arnavut arşivcisi, arşiv işini bırakmak zorunda kaldı. Bu süre, on yıla yakın bir süreydi ve çok uzun olduğu halde, arşiv faaliyet ve uzmanlık üzerine büyük bir kopuş nedeni oldu. Kosova'daki son UÇK savaşından sonra, Kosova bağımsızlığını kazanır ve bu bağımsızlıkla birlikte her yerde, ayrıca kurumlarında eski ruh yeniden canlanmaya başlar.

Bağımsızlıkla birlikte Arşiv kurumu, bilim, kültür, mimari veya çeşitli sanatlar alanında çalışan, tüm araştırmacılara kapılarını açtı. Çalışda, öKosova Devlet Arşivinin gelişiminden ve Osmanlı dönemi kültürel mirası açısından önemi üzerinde durulacaktır

Anahtar kelime: Kosova Arşivi, bilimsel, kültürel, mimari ve sanat araştırmacıları.

* (Dr.), Kosova Devlet Arşivleri Ajansı, Priştine, Kosova Cumhuriyeti, Osmanlıca paleografya ve diplomatik ilmin uzmanı. Email: hatixheahmedi@hotmail.com.

** (Prof. Dr.), Priştine Albanolojik Enstitüsü, Priştine, Kosova Cumhuriyeti, Osmanlı Dönemi tarih uzmanı. Email: sadikmehmeti72@hotmail.com

THE SPREAD OF ISLAMIC CULTURE IN SOUTHEAST EUROPE (BALKANS)

Hossein KHOSHBATENI*

Abstract

Study of the historical background of the arrival of Islam and Islamic currents in the Balkans, recognition of ethnicities and races, analysis of the situation and position of Muslims in the region, evaluation of new developments in the Balkan Islamic countries, recognition and study of socio-cultural and religious challenges in the Balkans, opportunities and threats Existing in the field of science and culture in the region and other issues is one of the important points that should be studied and researched in order to be able to develop Islamic culture and modernize Islamic civilization in the Balkans. The strategic and geopolitical position of the Balkans as a gateway to the West, ethnic and cultural diversity in the region and the presence of followers of various religions and cultures and peaceful coexistence between them, the existence of abundant cultural, scientific and educational capacities, more than a thousand years of Islam and Shiism. Alawites in this region, the existence of countries such as: Albania and Kosovo, Bosnia, Macedonia and Bulgaria with indigenous Muslims, the existence of spiritual and emotional inclination towards the Ahl-al-Bayt and their interest in the works of Islamic and mystical scholars and Persian literary figures, history of Iranian civilization, language and culture and the studies of Iranology and the cultural and racial affinity between Iran and some of the Balkan tribes are among the highlights that add to the importance of this region.

Keywords: Muslims, the spread of Islam, Islamic civilization, Islamic works, the Balkans

* (Dr.), Tabriz University, Tabriz, Iran, e-mail: hosseinkhoshbaten@yahoo.com

THE INTERACTION OF THE MUSLIM EVRENOS DYNASTY WITH THE REGIONAL ARCHITECTURAL AND IDEOLOGICAL HERITAGE IN NORTHERN MACEDONIA

Husamettin SIMSIR*

Abstract

In this study, the administrative, cultural and social establishment of the Muslim Evrenos Family in Northern Macedonia would be discussed by focusing on the existent Balkan and non-Balkan primary source materials. It aims to bring an alternative approach to the origins and development of the Ottoman administration in the Balkans in general and Northern Greece in particular. In this aspect, the objectives of Evrenos Gazi's accommodationist policies in the region will be stressed. Firstly, this study will argue that Ottoman conquerors seem to have preserved an important portion of Byzantine administrative divisions in Northern Greece, a situation that indicates the degree of organizational continuity during the establishment of their rule. Secondly, it will defend the idea that the family represented itself as the inheritor of the regional socio-historical legacy in Northern Greece since they engaged in numerous building activities in the heartland of the Ancient Kingdom of Macedonia, incorporating considerable ancient materials in new architectural compositions. In parallel with it, it will be discussed how not only Evrenos Gazi but also his descendants were aware of the socio-historical importance of the region, initiating new construction projects to reflect themselves as the inheritors of this legacy.

Keywords: Muslim Evrenos Family, Northern Macedonia, ideological heritage, architectural heritage

* (Phd. Candidate), University of Notre Dame, Indiana, USA, e-mail: hsimsir@nd.edu

KADİM KÜLTÜRÜ KORUMAK: OSMANLI İDARESİNİN YANYA VİLAYETİNDE ESKİ ESERLERİ KORUMA POLİTİKASI

*Preserving Ancient Culture: Policy of The Ottoman Administration to Protect Ancient Articles in
Ioannina Province*

İbrahim SERBESTOĞLU* & Hasan BABACAN**

Özet

Arkeolojik ve antik eserlerin müze malzemesi olarak kullanılmasının yanında bir kimlik inşasının parçası haline getirilmesi emperyal faaliyetlere yeni bir alan yaratmıştı. Batılılar, Osmanlı coğrafyasında eski eser arayarak müzelerini zenginleştirmeye çalışırken, Yunanistan gibi yeni kurulan devletler de egemenlik alanlarını kadime dayandırmak istiyorlardı. Osmanlılar ise Batı'nın eski eser politikasına müzeler açarak ve asar-ı atika nizamnamelerini yürürlüğe koyarak cevap vermeye çalıştı.

Bu çalışma Osmanlı Devleti'nin eski eserleri koruma çabasını Yanya vilayeti örneğinde ele almaktadır. Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi belgelerine dayalı olarak hazırlanan çalışma, Osmanlı bürokrasisinin eski eserler konusunda zihni dönüşümünü ve mali yetersizliklere karşı üretilen çözüm yollarını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Asar-ı Atika, Müze, Yanya Vilayeti

Abstract:

The use of archaeological and ancient artifacts as museum material, as well as making them part of an identity construction, created a new space for imperial activities. While the Westerners were trying to enrich their museums by searching for antiquities in the Ottoman geography, newly established states such as Greece wanted to base their sovereignty on the ancients. The Ottomans, on the other hand, tried to respond to the antiquities policy of the West by opening museums and enforcing the asar-ı atika regulations.

This study deals with the Ottoman Empire's efforts to protect ancient artifacts in the example of the province of Yanya. The study, which was prepared based on the documents of the Ottoman Archives of the Directorate of State Archives, reveals the mental transformation of the Ottoman bureaucracy on ancient artifacts and the solutions produced against financial inadequacies.

Keywords: Ottoman Empire, Artifact, Museum, Ioannina Province

* (Prof. Dr.), Ondokuz Mayıs University, Samsun, e-mail: ibrahimserbest53@hotmail.com

** (Prof. Dr.), Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, e-mail: drhasanbabacan@gmail.com

BOSNA HERSEK'TE BİR ANADOLU KASABASI; MAGLAJ VE CAMİLERİ

An Anatolian Town in Bosnia and Herzegovina; Maglaj and Its Mosques

İbrahim YILMAZÇELİK* & Ali Gökçen ÖZDEM**

Özet

Bosna Hersek'in günümüz idari yapılanmasında, Zenica-Doboj kantonu içinde bulunan Maglaj'a ulaşmak için Zenica'dan yola çıktığınızda; Bosna Nehri kıyısı boyunca durumu çok da iyi olmayan dar asfalt yolu takip etmeniz gerekmektedir. Yol durumunun rahat seyahate imkân vermemesine rağmen, Bosna Nehrinin her iki yanının yeşillikler içindeki nefes kesici manzarası ve yol boyunca geçtiğiniz, ecdadın uzun yıllar kullandığı Vranduk Kalesi, Zepçe ve Zavodovici gibi yerleşim yerlerinin sunmuş olduğu tarihi atmosfer, seyahati çekilebilir kılacaktır. Geçtiğiniz her metrede kendinizden bir parça bulacağınız için ana vatanınızdan bu kadar uzakta nasıl olur da yabancılik çekmediğinize şaşıracaksınız! Bir başka ifade ile nasıl olur da 559 yıl önce o zamanın ulaşım şartlarında bu kadar uzaktaki bölgeler bizden parçalar barındırır hale getirilmiştir, diye düşünmekten kendinizi alamayacaksınız. Ait olduğunuz milletin büyüklüğünü hissedecek, göğüsünüz kabarcak ve bir başka bakacaksınız geçtiğiniz yerlere...

Maglaj'a vardığınızda Bosna Nehri'nin ikiye böldüğü şehri görürsünüz. Şehrin, Bosna Nehrinin sol cenahındaki bölümü size ne kadar yabancı gelir ise sağ taraftaki kısmı ise o kadar tanıdaktır ve sizdendir. Bu zıtlık adeta ayın bir yüzü ile diğer yüzü veya gece-gündüz kadar ayırt edicidir. Gerçi, Bosna Hersek'in hemen hemen her bölümünde bu zıtlığı görmeniz mümkündür. Örneğin Saraybosna'ya baktığınızda Başçarşı ile Avusturya Macaristan İmparatorluğu işgali ile oluşturulan şehrin diğer kısmı, ince ama kesin bir çizgiyle ayrılmıştır. Saraybosna'nın bize hitap eden Başçarşı kısmı benzer duyguları uyandırır bile Maglaj'ın verdiği hazı vermez. Zira Saraybosna büyük ve kozmopolittir. Maglaj ise çok daha küçük, çok daha homojen ve çok daha bizdendir.

Anahtar Kelimeler: Maglaj, Maglaj Kalesi, Kalavun Yusuf Paşa-Kurşunlu Cami, Sukiye (Çarşı) Camii, Fazlı Paşa Cami

Abstract

In order to reach Maglaj, which is located in the Zenica-Doboj canton in today's administrative structure of Bosnia and Herzegovina, when you set off from Zenica, you have to follow the narrow road along the Bosnian River bank, which is not very good. Although the road conditions do not allow comfortable travel, the breathtaking view of both sides of the Bosnian River in the greenery and the historical atmosphere offered by the Vranduk Castle used by our ancestors for many years, Žepče and Zavidovići which you passed along the road will make the trip attractive. You will be surprised how you can not feel like a stranger so far from your homeland, as you will find a piece of yourself with every meter you pass!

In other words, you will not be able to stop yourself from thinking that how the regions so far away the homeland were made to contain parts of us 559 years ago under the transportation conditions of that time. You will feel the greatness of the nation you belong to, your chest will rise and you will look at the places you pass through...

When you arrive in Maglaj, you will see the city divided by the Bosnian River. The more unfamiliar the part of the city on the left flank of the Bosnia River, the more familiar and belonging to you the part on the right. This contrast is almost as distinctive as one side of the moon and the other, or night and day. However, it is possible to see this contrast in almost every part of Bosnia and Herzegovina. For example, when you look at Sarajevo, Baščaršija and the other part of the city, which was created by the occupation of the Austro-Hungarian Empire, are separated by a thin but definite line. Even if the Baščaršija part of Sarajevo that appeals to us evokes similar feelings, it does not give the pleasure of Maglaj. Because Sarajevo is big and cosmopolitan. Maglaj, on the other hand, is much smaller, much more homogeneous and much more ours.

Keywords: Maglaj, Maglaj Castle Kalavun Yusuf Pasha-Kurşunlu Mosque, Sukiye (Bazaar) Mosque, Fazlı Pasha Mosque

* (Prof. Dr.), Fırat University, Elazığ, Türkiye, e-mail: icycelik@hotmail.com

** (Asst. Prof. Dr.), Doğuş University, İstanbul, Türkiye, e-mail: aozdem@dogus.edu.tr

SONGS IN OTTOMAN TURKISH IN UNIVERSITY LIBRARY “SVETOZAR MARKOVIĆ” IN SERBIA: PRESERVATION OF CULTURAL HERITAGE

Irena KOLAJ RISTANOVIĆ*

Abstract

University Library „Svetozar Marković“ in Serbia preserves several songs in Ottoman Turkish that are a part of folk literature of Turkish people. Written in Ottoman Turkish, travelled through time from generation to generation, maintained by *sâz-şâirler*, these songs present a movable cultural heritage of the Republic of Serbia. Unfortunately, these songs, even digitized within the Collection of Oriental Manuscripts, were not translated into Serbian Language, published or exposed on public events as exhibitions are. We suppose that these songs were rewritten on the territory of Belgrade or Serbia, so this would be the first time that someone wrote about Ottoman songs preserved in the University Library of Serbia. This work has a goal to present the research of development of interest for Turkish folk songs in Serbia and several songs of Ottoman provenance that are written in small agendas using library records and relevant literature.

Keywords: song, folk songs, Turkish, Ottoman, *sâz-şâir*

* (Asst. Prof. Dr.), University of Belgrade, Serbia, e-mail: irena.sekerleme@gmail.com

SULTAN REŞAD'IN KOSOVA'DA TEMELİNİ ATTIĞI MEDRESE VE HÜSEYİN ŞEVKET'İN BUNA DAİR BİR ŞİİRİ

Madrasa Whose Foundations Were Laid by Sultan Mehmed V Reşad in Kosovo and A Related Poem by Hüseyin Şevket

İsmail AVCI*

Özet

Osmanlı sultanı Mehmed Reşad, 1911 yılında Rumeli'ye bir seyahat gerçekleştirmiştir. Selânik, Üsküp, Manastır ve Priştine gibi şehirleri kapsayan bu seyahat üç hafta sürmüştür. Hazırlanan seyahat planına göre padişahın ziyaret edeceği yerlerden biri Priştine yakınlarındaki Murad Hudavendigâr Meşhedi'dir. Padişah burada halkla bir araya gelip cuma namazı kılacak, birlik beraberlik mesajı verecek ve bölgedeki ayaklanmaların son bulması için teskin edici bir konuşma yapacaktır. Nitekim ziyaret planlandığı gibi 16 Haziran 1911 Cuma günü gerçekleşmiştir. Kosova savaşlarından sonra tarihindeki en kalabalık günlerden birini yaşayan Hudavendigâr Meşhedi'ndeki bu coşkulu sahne, Kosova Merkez Naibi Yenişehirli Hüseyin Şevket Efendi'yi fazlasıyla etkilemiş ve Kosova Sahrâsı adlı eserinde yer alan şiirleri kaleme almasına vesile olmuştur. Söz konusu şiirlerden biri Sultan Reşad'ın burada temelini attığı medreseyle ilgilidir. Her ne kadar medresenin yapımına başlandıysa da Balkan Savaşları nedeniyle devam edilememiştir. Bu çalışma kapsamında medresenin yapımına dair yazışmalar, temel atılması ve sonraki süreçte yaşananlara dair arşiv belgelerinde yer alan bilgiler bir araya getirilecek ve bu bağlamda Hüseyin Şevket Efendi'nin şiiri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sultan Mehmed Reşad, Rumeli seyahati, medrese, Hüseyin şevket, şiir

Abstract

The Ottoman Sultan Mehmed Reşad travelled to Rumelian provinces in 1911. Having covered various provinces such as Thessaloniki (Selânik), Skopje, Bitola (Manastır), and Prishtina, this travel lasted for three weeks. According to the travel plan prepared for the Sultan, one of the destinations to be visited was Murad Hudavendigâr Meşhedi madrasa near Prishtina. The Sultan would meet people and perform Friday prayer, communicate a message of unity and solidarity, and give a reassuring speech to put an end to riots. Indeed, the visit took place as planned on Friday on June 16th, 1911. This enthusiastic crowd having gathered in Hudavendigâr Meşhedi, witnessing one of the most crowded days of its history since Kosovo battles, highly moved Hüseyin Şevket Efendi of Yenişehir, who served as the Regent in Central Kosovo, and thus, encouraged him to write the poems contained in his work titled Kosova Sahrâsı. One of these poems was about the madrasa whose foundations were laid by Sultan Mehmed Reşad. Even though the construction of the madrasa began, it could not be continued due to the Balkan Wars. In this article, information contained in archive documents on correspondence about the construction of the aforementioned madrasa, laying its foundations, and developments during the subsequent period is compiled and the related poem by Hüseyin Şevket will be discussed within this context.

Keywords: Sultan Mehmed Reşad, Rumeli travel, madrasa, Hüseyin Şevket, poem

* (Assoc. Prof. Dr.), Balıkesir University, Balıkesir, Türkiye, e-mail: ismailavci@balikesir.edu.tr

THE OLD MOSQUE IN PETNJICA-GORNJI BIHOR (SANDJAK) – ARCHITECTURAL- CULTURAL CHARACTERISTICS AND RELIGIOUS- EDUCATIONAL SIGNIFICANCE

Izet ŠABOTIĆ*

Abstract

The area of Bihor is located in the southeastern part of Sanjak, between the municipalities of Bijelo Polje, Berane, Rozaje and Tutin. This area has a turbulent and rich past. It is named after the eponymous medieval town of Bihor, which was founded in the XIV century. The Ottomans incorporated this area in 1455, and from then until the retreat of the Ottomans in 1912, this area was strongly influenced by Ottoman-Oriental culture and civilization. In this regard, a significant number of Oriental-Islamic buildings were built in this area, which played a crucial role in the spread of Islam and Oriental-Islamic culture and civilization. However, certainly the most important Oriental Islamic building and institution in this area is the old mosque in Petnjica. It is in many ways characteristic and significant. According to available historical sources, it was built in the first half of the 17th century and was the central religious building in Bihor kaza (district), all under Ottoman rule. The construction and architectural parameters of the mosque are impressive. Its ground plan is 15.80 m x 13.20 m and belongs to a rare type of three-storey mosque. The stone walls on the first two floors are 80 cm thick, and on the third floor 50 cm. The roof is four-pitched and covered with a wooden roof. The minaret is placed on a round stone pedestal and reaches to the top of the mosque wall. The mosque has a total of 35 windows set on all four sides of the mosque. The interior of the mosque is especially interesting from the architectural and ornamental aspect. It is mainly a wooden structure with pillars, rafters, stairs, fences and mails leaning on twenty beams. In the middle of the front wall of the mosque there is a mihrab, built of hewn stone, and a pulpit leaning against the front wall of the mosque. All this contributed to the fact that the interior of the mosque represents an excellent and very suitable oriental-architectural and ornamental ambience. In the courtyard of the mosque there is a fountain, built of stone, with a faucet, which all together with the courtyard greenery fits into the architectural design of the mosque.

The mosque has been around for centuries, and even today it is the central mosque of the Bihor region. For centuries, it has been a pivotal (main) institution in the process of spreading Islam and Oriental Islamic culture of this region. Apart from serving the religious purpose, it also served the educational purpose, because in the mosque, mekteb (mektep) classes were held throughout its existence, through which many generations of young people passed, who acquired their first knowledge of the religion in it. A significant number of mekteb graduates continued their education in the predominant madrassas of the Ottoman Empire from Sarajevo, Skopje, Sarajevo, Gjakova, Novi Pazar, to Istanbul. The mekteb attendees of this mosque, in addition to becoming prominent representatives of the ulema, also became intellectuals. The first imam of the mosque is a certain Salih Havadža, who was a servant of the Ottoman army. After him, the imam service was performed by several imams from the same family, who received the surname Hodžić. In addition to them, the imam's service over the centuries has been performed by eminent representatives of the ulema who have left an indelible mark, not only in the religious but also in the overall development of this area. In religious, cultural, educational, historical and every other respect, the old mosque in Petnjica is the most important building in this area. It left an indelible mark, and was a stimulating factor for development and positive aspirations in this area.

Keywords: Bihor, old mosque, Petnjica, Sanjak, Balkans, Ottoman Empire, culture, heritage.

* (Prof. Dr.), University of Tuzla, Tuzla, Bosnia and Herzegovina, e-mail: sabota_tuzla@hotmail.com

ANADOLULU ÇİFTÇİ-ÇOBANLAR ELİYLE EGE ADALARINA VE BALKANLARA GÖTÜRÜLEN NEOLİTİK GEÇİMİN EVRİMİ: EV MİMARİSİ, YAPI MALZEMELERİ VE MADDİ KÜLTÜR (MÖ 6800-5500)

The Evolution of Neolithic Way of Life Introduced to the Aegean Islands and the Balkans by Anatolian Farmers: Architecture, Building Materials, Material Culture (6800-5500 Bc)

İzzet ÇIVGIN*

Özet

Dünya uygarlıklarının ortaya çıkışına zemin hazırlayan son büyük kültürel adım, "Neolitik Devrim" olarak da adlandırdığımız "Besin Üretimi Devrimi", yani çiftçi-çobanlığın ortaya çıkışı ve bu geçim biçiminin dünyanın dört yanında tedrici biçimde avcı-toplayıcılık ile yer değiştirmesidir. Neolitik Devrim'in en erken merkezi, Kuzey Mezopotamya, özellikle de Güneydoğu Anadolu'dur. Burası, aynı zamanda çiftçi-çobanlığın komşu topraklara ihraç edildiği coğrafyadır. Besin üretimi, yeryüzünün pek çok bölgesine "göç/kolonileşme" ve "kültürleşme" (komşuda görüleni kendisine uyarlama) yoluyla yayıldı. Avrupa'yı evcil hayvanlar (keçi, koyun, sığır, domuz) ve bitkilerle (arpa, buğday, bezelye, nohut, mercimek, burçak, keten) tanıştıranlar, büyük olasılıkla Anadolu'dan Ege adalarına ve Balkanlara göç etmiş çiftçi-çoban topluluklarıdır. Ama Mezolitik kültür (avcı-toplayıcılık ve balıkçılık) evresinde bulunan yerli Avrupalıların tarımı, besiciliği ve Neolitik maddi kültür unsurlarını Ege Denizi'nde yürütülen yoğun takas etkinliği sayesinde öğrenmiş olmaları ve bu bilgileri benimseyip Neolitik kültüre geçmiş olmaları da pekâlâ mümkündür. Bu bildiride kolonileşme ve kültürleşme süreçlerinin birlikte işlediği, Avrupa besin üretiminin bu iki yolla Anadolu'dan Balkanlara geçtiği savunulacaktır. Anadolu'lu göçmenler ve/veya onlarla takas etkinliği yürüten denizci (aracı) gruplar, Balkanlara yalnızca besin üretimini değil, yerleşikliği (köy yaşamını) ve ona özgü maddi kültürü de taşıdılar. Anadolu'da olduğu gibi, ilk Balkan evlerinde de yapı malzemesi olarak çamur, taş, ağaç dalları, kısmen kütük kullanıldı. İlk Balkan köylerindeki mimari eserlerin ve maddi kültürün Anadolu etkisiyle şekillendiği açıktır. Bildiride, Anadolu'dan Ege adalarına ve Yunanistan kıyılarına yapılan göçler sayesinde kurulmuş ve/veya Avrupalı yerli avcı-toplayıcıların Anadolu kültürüne öykünerek kurdukları Güney Balkan köylerindeki maddi kültür incelenecek; Neolitik geçim biçimi kuzey bölgelerinde de (Teselya, Makedonya, Sırbistan, Trakya ve Bulgaristan) yayıldıkça, ev mimarisi başta olmak üzere maddi kültür unsurlarının ne gibi dönüşümler geçirdiği saptanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Balkanlarda besin üretimi, Neolitik yapılar, Çit-çamur, *Pisé* ya da kalıpla sıkıştırılan balçık, Maddi kültür

Abstract:

The last major cultural step that paved the way for the emergence of world civilizations is the "Food Producing Revolution", which we also call the "Neolithic Revolution", that is, the emergence of farming-based settled life and the gradual replacement of this form of livelihood with hunting-gathering all over the world. The earliest center of the Neolithic Revolution was Northern Mesopotamia, especially Southeastern Anatolia. This is also the region where farming is exported to neighboring lands. Food production has spread to many parts of the earth through "migration/colonization" and "acculturation". Those who introduced domestic animals (goat, sheep, cattle, pig) and plants (barley, wheat, peas, chickpeas, lentils, flax, bitter vetch) to Europe were most likely farmers who migrated from Anatolia to the Aegean islands and the Balkans. But it is also possible that Mesolithic hunter-gatherers-fishers in the Balkans learned about agriculture, stockbreeding and Neolithic material culture thanks to the trade networks carried out in the Aegean Sea, adopted the Neolithic traits and were incorporated into farming communities. In this paper, I will support the integrationist model described by Zvelebil, which involves both pioneer colonization and acculturation. Anatolian immigrants and/or local sailors introduced to the Balkans not only food production, but also settled life and its material culture. As in Anatolia, mud, stones, tree branches and logs were used as building materials in the first Balkan houses. It is clear that the architecture and material culture in the first Balkan villages were shaped by the Anatolian influence. In the paper, the material culture of Southern Balkan villages, which was established by the migrations from Anatolia to the Aegean islands and the coasts of Greece, and/or where European native hunter-gatherers emulated the Anatolian culture, will be examined; As the Neolithic livelihood spread in the northern regions (Thessaly, Macedonia, Serbia, Thrace and Bulgaria), it will be tried to determine what kind of transformations the material cultural elements, especially the house architecture, went through.

Keywords: Farming in the Balkans, Neolithic architecture, Wattle-and-daub, *Pisé* or rammed earth, Material culture

* (Assoc. Prof. Dr.), Mardin Artuklu University, Mardin, Türkiye, e-mail: izzetciygin@yahoo.fr

LEPOGLAVA LACE - GUARDIAN OF THE TRADITION OF NORTHERN CROATIA

Kristina DILICA*& Emina BERBIĆ KOLAR**

Abstract

Lacemaking tradition is one of the traditions represented in the Republic of Croatia. Several Croatian regions preserve this tradition, and the lacemaking tradition of northern Croatia is particularly interesting and internationally recognised. Lepoglava, a city that has played a crucial role in the historical development of education in the Republic of Croatia, now preserves and nurtures the lacemaking tradition, the Lepoglava lace, inscribed on the UNESCO list of intangible cultural heritage. Thus, the tradition received recognition and the possibility of preserving it from oblivion. Lepoglava lacemaking has its own unique features that will be described in this paper. Today, more than ever, it is necessary to present and nurture such traditions because, in the modern environment and due to some new interests, there is often no interest in traditions that require a lot of time and patience to create.

Keywords: Lepoglava lace, lacemaking tradition, intangible heritage, northern Croatia

* (Ph.D. student), Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Croatia, e-mail: kristina.dilica@gmail.com.

** (Prof. Dr.), Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Croatia, e-mail: eberbic@foozos.hr

ARNAVUTLUK'TAKİ ARŞİVLERDE BULUNAN ARAP ALFABESİYLE YAZILAN EDEBİ ESERLER VE SÖZLÜKLERİN ÖZELLİKLERİ

The features of Literary Works and Dictionaries written in Arabic Alphabet in Albanian Archives

Lindita XHANARİ* & Muharrem DELİÜ**

Özet

Anadolu'ya giden Türk yolunu okuduğunuzda, şu soru ortaya çıkıyor: sınırları ne kadar uzanıyordu? Balkanlar ve ötesinde Osmanlı Türkçesi alfabesini kullanılıyor muydu?

Arnavut devleti arşivi'nde yapılan araştırmaya göre, Arnavutluk'ta da Anadolu Türk alfabelerinin kullanıldığı ortaya çıkıyor. Arnavut dili, yüzyıllar boyunca Latin alfabesi, Bizans ve Arap alfabesiyle farklı alfabelerle yazılmış çok eski bir dildir.

Edebi eserler, destanlar, kasideler, gazeller, mevlüde veya lügat eserleri gibi Arap alfabesi ile yazılan Arnavut yazıları XIV. yüzyılın başlarından itibaren oluşmaya başlamış ve Rönesans'a kadar devam etmiştir. Dolayısıyla bu alfabenin izlerine, XIV. yüzyılın başlangıcında rastlamaktayız ama yoğun olarak XVII-XIX yüzyılın başlarında kullanıldığını görüyoruz.

Çalışmamızda, bu yüzyıllarda Arnavutluk'ta bu alfabeyle yazılan edebi eserler ve sözlüklerin özellikleri ele alınmıştır. Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde Arap alfabesiyle yazılan Arnavut edebiyatının başlangıcı sayılan Hasan Zyko Kamberi, Nezim Frakulla, Dalip Frasheri gibi önemli yazarlar ve eserlerinin özellikleri ile önemi ele alınmıştır.

İkinci bölümde ise leksikografya eserleri, onların özellikleri ve sundukları dil çalışmaları ele alınmıştır. Bu bölümde özellikle, Hafız Ali Ulqinaku ve Nazim Frakulla'nın sözlükleri ile Myslim Hoxha tarafından tercüme edilmiş olan Ibrahim Deda'ya ait "Tyhfei Shahidi" isimli eserin çevirisini inceleyeceğiz.

Dolayısıyla arap harfleriyle yazılmış Arnavut edebiyatı ve özellikle bu edebiyatla birlikte hazırlanmış sözlükler sadece Arnavut dilinin sözlükbilimi için değil, özellikle Türk dilinin sözlükbilimi için özel bir değere sahiptir. Bu edebiyatta ve bu sözlüklerde Türkçeden gelen çok eski kelimeler bulunabilir, hatta bugün kullanılmayan ya da çeşitli lehçelerinde bulunan kelimeler. Bu şekilde sağlam karşılaştırmalı incelemeler yapmak suretiyle Türk diyalektolojisini genişletip zenginleştirebileceğiz.

Anahtar kelimeler: Arnavut Divan Edebiyatı, Osmanlı Türkçesi, Arap alfabesi, Türkçe.

Abstract

When you read about the Turkish road to Anatolia, a question arises: how far did it reach? Was the Ottoman Turkish alphabet used in the Balkans and beyond?

According to the research made in the Albanian state archive, it was revealed that Anatolian Turkish alphabets are also used in Albania. The Albanian language is an ancient language that has been written for centuries in different alphabets such as the Latin, Byzantine and Arabic alphabets.

Albanian scripts written in Arabic alphabet such as literary works, epics, eulogies, ghazals, mevlude or dictionary works startet from the beggining of the XIV century and continuied until the Renaissance. Therefore traces of this alphabet are mostly encountered at the beginning of the XIV century but it is observed that also it was extensively used between the XVII-XIX centuries.

In our study we evaluate the feautures of the literary works and dictionaries written in arabic alphabets. The study consists of two parts.

In the first chapter, are evaluated the feautures of some important works by Hasan Zyko Kamberi, Nezim Frakulla, Dalip Frasheri which are considered the beginning of the Albanian literature written in Arabic alphabet.

In the second part are discussed the lexicographic works, their features and the language studies they present. In this section, we will especially examine the dictionaries of Hafiz Ali Ulqinaku and Nazim Frakulla also the translation of Ibrahim Deda's "Tyhfei Shahidi" translated by Myslim Hoxha.

Therefore, Albanian literature written in Arabic alphabet and especially the dictionaries prepared according to this literature have a special value not only for the Albanian language lexicology, but also for that of the Turkish language as well. In this literature and dictionaries, very old words from Turkish can be found, even words that are not used today or are found in various dialects. Thus, by making solid comparative studies we will be able to expand and enrich the Turkish dialectology.

Keywords: Albanian literature, Ottoman Turkish, Arabic alphabet, Turkish language

* (Prof. Dr.), University of New York Tirana, Albania, e-mail: linditalatifi@unyt.edu.al

** (MSC), University of New York Tirana, Albania, e-mail: muharremdeliu@unyt.edu.al

RUMELİ’NİN TÜRKÇE NÖBETÇİLERİNDEN BİRİ: ZEYNEL BEKSAÇ (KİŞİLİĞİ VE ŞİRİ ÜZERİNE BİR İNCELEME)

One of Rumelia's Turkish Guards: Zeynel Beksaç And His Poetry

Lütviyye ASGERZADE*

Özet

Zeynel Beksaç’ Rumeli’de Türkçe nöbeti tutan, yalnız Türkçe yazmakla kalmayıp evlad-ı Fatihanları Türkçeye davet eden, Kosova Türk Yazarlar Derneği’nin başkanlığını da deruhte eden, Türkçem adlı bir derginin editörlüğünü yürüten ve güzel Türkçe ile şiirler yazan bir şairdir. Editörü olduğu Türkçem dergisinin isminden de gözüktüğü gibi, Türkçe Zeynel Beksaç’ın en hassas noktasıdır. Derler ya, “Kamusum, namusumdur”, aynen Türkçeye namusu gibi sahip çıkan Zeynel Beksaç Kosova Türk şiirinin en önemli şairlerinden birisidir. Sanatın pek çok alanında dikkate değer çalışmaları bulunan Zeynel Beksaç, 50 yıllık süreçte Rumeli’nin Türkçe nöbetçilerinden birisidir. Şiirlerinin bir kısmını Rumeli! O Benim İşte’ adıyla yayımlayan Beksaç, aşk, tabiat, sevgi, dostluk, barış, insanın dünya içerisindeki konumu gibi evrensel temaları ustalıklı kullanmış. Özellikle, Balkan coğrafyası yazıdaki kimlik ve kişilik mücadelesini, Türkçe ve Türklük davasını şiirinin mısralarına işlemiş, sorunları mısralarda dillendirmiştir. Zeynel Beksaç’ı ve şiirlerini 2020’de tanıdım ve sosyal ağlarda defalarca paylaşımlar ettim. O’ndaki milli duyguya, Türkçe sevgisine hayran olmamak elde değil. Şiirlerinde, Türklük, Türkçe yaşatılan, öğretilen ve sevilen Beksaç’ın Türkçem dergisi Türkçeni koruyan bir kale misali.

Makalede, Zeynel Beksaç’ın kişiliği, şiirleri incelenecek.

Anahtar kelimeler: Kosova ve Balkan Türk Şiiri, Zeynel Beksaç, Türkçem

Abstract

Zeynel Beksaç is a poet who kept a Turkish vigil in Rumelia, not only wrote in Turkish but also invited his children to Turkish, became the president of the Kosovo Turkish Writers Association, edited a magazine called Türkçem and wrote poems in beautiful Turkish. Turkish is the most sensitive point of Zeynel Beksaç, as it can be seen from the name of Türkçem magazine that he is the editor. As they say, "My public is my honor", Zeynel Beksaç, who defends Turkish just like his honor, is one of the most important poets of Kosovo Turkish poetry. Zeynel Beksaç, who has remarkable works in many fields of art, is one of the Turkish guards of Rumelia for 50 years. Some of his poems from Rumelia! Beksaç, published under the name “O My Here”, skillfully used universal themes such as love, nature, love, friendship, peace, and human position in the world. In particular, the struggle for identity and personality in the Balkan geography, the Turkish and Turkish cause, has been engraved in the lines of his poetry, and the problems have been expressed in the lines. I got to know Zeynel Beksaç and his poems in 2020 and shared many times in social networks. It is impossible not to admire his national feeling and his love of Turkish. In his poems, Turkishness, the Turkish language magazine of Beksaç, who is kept alive, taught and loved in Turkish, is like a fortress that protects your Turkish.

In the article, Zeynel Beksaç's personality and poems will be examined.

Keywords: Kosovo and Balkan Turkish Poetry, Zeynel Beksaç, Turkish

* (Prof. Dr.), Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan, e-mail: asgerzadelutviyye@yahoo.com.tr

ROMANYA KRALI I. CAROL'UN MÜSLÜMAN AZINLIK POLİTİKASI BAĞLAMINDA KÖSTENCE KRAL CAMİİNİN İNŞASI

Mehmet Fatih SANSAR*

Özet

I. Carol (Hohenzollern hanedanından Prens Karl Eitel Friedrich Zephyrinus Ludwig) 1866 yılında “Romanya Prensi” olmuş, 1878’de Romanya’nın bağımsızlığını kazanmasını sağladıktan sonra (1881 de resmen kral ilan edilmiştir) 1914 yılına kadar ülkesini yönetmiştir. 48 yıl gibi uzun bir süre Romanya’yı yöneten I. Carol, hem ülkesine bağımsızlık kazandırmış hem de Romanya’nın modern bir devlet olarak gelişmesini sağlamıştır.

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı sonrası imzalanan Berlin Antlaşması’nda Romanya bağımsızlık elde ederken, Dobruca’nın kuzey kısımları Romanya’ya bırakılmıştır. Dobruca bölgesi tarihi Romen nüfusunun yaşadığı bir bölge olmayıp, yüzyıllarca Osmanlı egemenliğinde kalan ve halkının çoğunluğu Türk-Müslüman olan bir bölgedir. Dolayısıyla Romanya bağımsızlıkla birlikte, Romen olmayan Müslüman Dobruca bölgesinin idaresini eline almıştır. Dobruca Müslümanları, bölgenin Romen idaresine geçmesi üzerine, özellikle ilk 1878-1883 arasında büyük bir göç dalgası ile Osmanlı topraklarına göç etmişlerdir. Göç etmeyerek Dobruca bölgesinde kalan Müslümanlar ise Romanya idaresine yaşamaya devam etmişlerdir.

Kral I. Carol, ülkesindeki Müslüman ahalie karşı son derece ılımlı bir politika takip ederek, Müslümanların dini, kültürel ve siyasal haklarının verilmesini anayasal teminat altına almıştır. 1909’da Müslümanlar Romanya Parlamentosu’na milletvekili seçmeye başlamışlardır. I. Carol, ülkesindeki Müslümanlara hoşgörüsünü ve ülkenin asli vatandaşları olarak ayırım yapmadığını göstermek amacıyla Köstence’de görkemli bir camii inşa ettirmeye karar vermiştir. İnşasına 1910 yılında başlanan camii, 13 Haziran 1913’te bizzat Kral ve Kraliçenin katıldığı törenle ibadete açılmıştır. Caminin planı V. Stefanescu tarafından çizilmiş, teknik ve mühendislik uygulaması Gogu Constantinescu’ya tarafından yapılmıştır. Köstence Kral Camii Memluk ve Bizans mimarisi etkisinde yapılmış Romanya’nın ve Avrupa’nın en görkemli camilerinden biridir.

Çalışmamızda Kral I. Carol’un, Köstence Kral camiini inşa ettirmesi örneğinden yola çıkarak, Romanya/Dobruca Müslümanlarına yönelik politikası değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Köstence Kral Camii, I. Karol, Dobruca, Romanya

* (Asst. Prof. Dr.), Ege University, İzmir, Türkiye, e-mail: mfatihsansar@gmail.com

SAMOBOR FORTRESS AND NAHIYE IN THE SUMMARY CENSUS OF THE SANJAK OF BOSNIA 1468/69

1468/69 Bosna Sancağı'nın Nüfus Sayımında Samobor Kalesi Venahiyesi

Marijan PREMOVIĆ* & Gordana ROVČANIN PREMOVIĆ**

Abstract

This paper presents Samobor fortress and nahiye in the Upper Podrinje (territory of today's Bosnia and Herzegovina) based on the summary census of the Sanjak of Bosnia from 1468/69. The position, appearance and the function of the fortress is analysed in the first segment of the paper. Ottoman's conquest and establishing of Samobor nahiye is presented. With its functional and typological characteristics, the fortress was a part of the defence system of the Sanjak of Bosnia. Ottoman's military garrison was concentrated in it. We will identify the fortress's and timar revenues in the book. The nahiye included rural settlements on the territory of today's municipalities of Gornje Goražde, Čajniče and Rudo. The census data compensated to a significant extent for the lack of sources needed for reconstruction of the settlements and population density in the pre-Ottoman period of the Middle Ages. The authors state the name of villages, number of households, single men, widows, total income and population figures.

Keywords: Samobor fortress, nahiye, summary census of Sanjak of Bosnia of 1468/69, settlements, population.

Özet

Bu makale 1468/69 yılına ait Bosna Sancağı'nın nüfus sayımına dayanarak Yukarı Podrinje'deki (bugünkü Bosna Hersek bölgesi) Samobor kalesini ve nahiyesini ele almaktadır. Makalenin ilk bölümünde halenin konumu, görünümü ve işlevi incelenmiştir. Osmanlı'nın fethi ve Samobor nahiyesinin kuruluşu tanıtılmıştır. İşlevsel ve tipolojik özellikleri ile kale, Bosna Sancağı'nın savunma sisteminin bir parçasıydı. Osmanlı askeri garnizonu buna yoğunlaşmıştı. Kalenin has ve timar gelirlerini defterdeki bilgiler eşliğinde tespit edeceğiz. Nahiye, bugünün Gornje Goražde, Čajniče ve Rudo belediyelerinin toprakları üzerindeki kırsal yerleşimleri içeriyordu. Nüfus sayımı verileri, Orta Çağ'da Osmanlı öncesi dönemde yerleşimlerin yeniden yapılandırılması ve nüfus yoğunluğu için gerekli kaynak eksikliğini önemli ölçüde telafi etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Samobor kalesi, nahiye, 1468/69 tarihli Bosna Sancağının nüfus sayımı, yerleşim yerleri, nüfus.

* (Assoc. Prof. Dr.), University of Montenegro, Montenegro, e-mail: premovicmarijan@yahoo.com

** (Asst. Prof. Dr.), University of Montenegro, Montenegro, e-mail: premovicmarijan@yahoo.com

EVLİYA ÇELEBİ’NİN BALKANLARDAKİ MEMURİYETLERİ

The Official Duties of Evliya Çelebi in The Balkans

Mehmet Ali ÜNAL*

Özet

Ömrünün büyük çoğunluğunu seyahatlerde geçiren Evliya Çelebi zaman zaman resmi devlet görevleri de kabul etmiş ve çeşitli memuriyetlerde bulunmuştur. Bunlar daha çok maiyyetinde ve hizmetinde bulunduğu paşaların ona maddi destekte bulunmak için tevcih ettikleri küçük memuriyetlerdir. Bunlar arasında elçilik, mektup getirip götürme, gümrük kâtipliği, vergi tahsildarlığı, kale yoklamacılığı, kale tamircisi, muhallefat tahriri, sürsat zahiresi tahsildarı, paşaların müezzinbaşılığı gibi vazifelerdir. Evliya bu memuriyetler hakkında teferruatlı bilgi vermez. Zaten onun maksadı memur olmak veya memuriyetlerde yükselmek değildir. O, seyahatleri için gerekli parayı temin etmek derdindedir. Elçilik ve ulaklık gibi bazı memuriyetleri ise değişik bölgelere ve ülkelere seyahat etmek maksadıyla kabul etmiştir. Bu memuriyetlerin neredeyse hepsi tanıdığı paşaların isteği ve emri ile olmuştur. Evliya bunların bir kısmını heyecanla ve hevesle bazılarını ise istemeyerek kabul etmiştir. Evliya’nın İran elçiliklerini bir makalede ele almıştık. Bu çalışmamızda Evliya Çelebi’nin Balkanlardaki memuriyetlerini inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Evliya Çelebi, memuriyet, gümrük kâtipliği, müezzinbaşılık, sürsat zahiresi, muhallefat tahriri, kale tamiri, kale yoklaması, ulak, musahib, Balkanlar.

Abstract

Evliya Çelebi, who spent most of his life on travels, occasionally accepted official state duties and held several official posts. These were mostly small positions that the pashas, whom he served and was part of the entourage, conferred in order to support him financially. Among these, duties such as ambassadorship, mail delivery, customs clerk, tax collector, castle inspection, castle repairman, inheritance registrar, sürsat grain collector, chief müezzin of pashas. Evliya did not provide detailed information about these duties. His aim was not to be a civil servant or to rise in civil service. He was rather more concerned about obtaining the required money for his travels. He assumed some posts such as ambassadorship and courier for the purpose of traveling to different regions and countries. Almost all of these positions were at the request and order of the pashas he was familiar with. Evliya took some of them with eagerness and excitement and some of them reluctantly. We treated Evliya's Iranian ambassadorship in an article. In this study, we will examine the other official duties of Evliya Çelebi in the Balkans.

Keywords: Evliya Çelebi, civil service, customs clerk, chief muezzin, sürsat grain, inheritance registrar, castle repair, castle inspection, courier, companion, Balkans.

* (Prof. Dr.), Pamukkale University, Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi, maunal@pau.edu.tr

MANASTIR ESNAF TEREKELERİ VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ (1700-1730)

Bitola Tradesmen Heritage and Their Thoughts (1700-1730)

Mehmet DEMİRTAŞ*

Özet

Adriyatik kıyıları ile Ege denizi arasında *Via Egnatia* adı verilen ticaret yolu üzerinde bulunan Manastır, ağırlıklı görüşe göre I. Murat zamanında Osmanlı egemenliğine girmiş ve kısa sürede Osmanlı Rumeli'sinin en önemli şehirlerinden biri haline gelmişti. Osmanlı egemenliğinde bulunduğu süre içerisinde Manastır mahkemesi halkın hukukî sorunlarını çözerken aynı zamanda dava kayıtlarını da tutmuştu. Şer'iyye sicili adıyla da anılan bu kayıtlar arasında dağınık şekilde bulunan ve vefat eden kişilerden kalan miraslarının ayrıntılı kaydedildiği tereke kayıtları, bu açıdan önem arz etmektedir. Maddi kültür unsurları arasında yer alan giyim-kuşam, takı, aksesuar ve her türlü taşınır taşınmaz mallar tarihsel süreç içerisinde değişim göstermiştir. Bu yönüyle esnaf sınıfına mensup olanların günlük hayatta kullandıkları her türlü eşya onların örf, adet ve dini eğilimlerini ortaya koymada, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel durumlarını belirlemede önemli ipuçları vermektedir. Yine bu maddi kültür unsurları toplumda farklı sosyal ve ekonomik seviyelere mensup insanların gündelik hayatları, yaşam standartları, üretim ve tüketim alışkanlıkları hakkında da fikir vermektedir. Bu çalışmada, 1700-1730 yılları arasında Manastır mahkemesinde tutulan şer'iyye sicil defterlerinde yer alan esnaf terekeleri gözden geçirilmiş, bu kayıtlardan hareketle şehirdeki esnaf taifesi hakkında bazı tespitler yapılmaya ve bu malzemelerin onların toplumsal konumlarına göre değişip değişmediği ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Manastır, esnaf, tereke defterleri, statü, servet

Abstract

The Bitola, located on the trade route called *Via Egnatia* between the Adriatic coasts and the Aegean Sea, was under Ottoman rule during the reign of Murat I and became one of the most important cities of Ottoman Rumelia in a short time. During the time it was under Ottoman rule, the Manastır court also kept the case records while solving the legal problems of the people. The estate records, which are scattered among these records, which are also known as the Şer'iyye Register, and where the inheritance of deceased persons are recorded in detail, are important in this respect. Clothing, jewelry, accessories and all kinds of movable immovable properties, which are among the material culture elements, have changed in the historical process. In this respect, all kinds of goods used by the artisans in their daily life give important clues in revealing their customs, traditions and religious tendencies, and in determining their socio-economic and socio-cultural status. Again, these material cultural elements give an idea about the daily lives, living standards, production and consumption habits of people belonging to different social and economic levels in society. In this study, the estates of the tradesmen in the şer'iyye registers kept in the Bitola court between 1700 and 1730 were reviewed, based on these records, some determinations were made about the tradesmen group in the city and it was tried to reveal whether these materials changed according to their social positions.

Keywords: Bitola, tradesmen, estate boks, status, fortune

* (Prof. Dr.), Bitlis Eren University, Bitlis, Türkiye, e-mail: demirtasm@gmail.com

ÜSKÜP KALESİ VE TARİHİ GELİŞİMİ

Mehmet İNBAŞI*

Özet

Tarih boyunca kaleler, genellikle şehirlerin etrafı, yol kavşağı, önemli yerlere giden ana yol, geçit yeri, dağlar arasındaki boğaz gibi stratejik yerlerde, arazinin tabii özelliklerinden de yararlanılarak inşa edilmiştir. Üsküp kalesi de tahminen VI. yüzyılda Romalılar döneminde bugünkü konumunda inşa edilmiştir. Kale, Vardar nehrinin doğu kıyısında Üsküp'e hâkim bir tepe üzerindedir. Üsküp'ün fethini müteakip kaleye büyük önem verilmiş, içine muhafızlar ve mühimmat yerleştirilerek şehrin güvenliği sağlanmıştır.

Evliya Çelebi'nin ifadesi ile bir iç kale olması nedeniyle asker sayısı fazla olmayan ve Balkan coğrafyasında bir iç kale özelliği gösteren Üsküp kalesi, 1689 yılındaki Avusturya işgali nedeniyle şehirde yanan noktalardandır. Bu çalışmada Üsküp Kalesinin Osmanlı döneminde üstlendiği askeri ve idari faaliyetlerinin yanı sıra, 19. yüzyılda Üsküp nazırlarının merkezi haline geliş ele alınacaktır. Ayrıca kalenin Osmanlı iktidarından sonraki konumu ve Makedonya'daki güncel sorunlar ışığında değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Üsküp Kalesi, Osmanlı eserleri, Makedonya

* (Prof. Dr.), Erciyes University, Kayseri, Türkiye, e-mail: mehmetinbasi@gmail.com

İSLİMİYE’DE OSMANLI MİRASININ TASFİYESİ (XIX. YÜZYIL SONU-XX. YÜZYIL BAŞLARI)

Liquidation of the Ottoman Heritage in İslimye (End of the XIX. Century-Beginning of the XX. Century)

Meryem KAÇAN ERDOĞAN*

Özet

Bulgaristan’da yeni bir kimlik, toplum ve devlet oluşturmak amacıyla Osmanlı mirasının tasfiyesi hareketine girişen Bulgarlar yüzlerce Osmanlı eserini yıktırılmış ve bu şekilde şehirlerin görünümünde büyük değişiklikler meydana getirmişlerdi. Osmanlı mirasının tasfiyesine yönelik ilk girişimler 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı sırasında başlatılmış ve savaştan sonraki süreçte bütün hızıyla devam etmiştir. Savaştan sonra Bulgar hükümetleri yeni caddeler açılması, sokakların genişletilmesi gibi gerekçelerle belediye imar planlarına dâhil ettikleri vakıf eser ve akarları yıkarak ve tadil ederek çok sayıda Osmanlı eserini ortadan kaldırmıştır.

Bu politikanın uygulandığı yerlerden biri de 1885 yılında Bulgaristan Prenslığı tarafından ilhak edilen Şarkî Rumeli Vilayeti sınırları içinde bulunan İslimye kazası idi. Kazanın vakıf emlâkı, hem imar planlarının uygulanması hem de müftü, mütevellî ve Cemaat-i İslamiye örgütü üyeleri vasıtasıyla belediyeye ve Bulgarlara satılması sonucunda büyük bir erozyona uğramıştır.

Bu çalışmada arşiv belgelerinden yararlanarak İslimye’de 1878-1912 yılları arasında mevcut vakıf eserler ile bunların tasfiyesine yönelik uygulamalar ele alınmıştır. Bu noktada 93 Harbi’nden sonra İslimye’deki vakıf mülklerin listesini gösteren bir defterden hareketle vakıf eserleri ile akarların yol ve çarşı yapılması gibi bahanelerle belediye ve idare meclisi tarafından yıktırılması, bedelsiz olarak zapt edilmesi; bazı vakıf arsalarının kilise ve manastırlara tahsis edilmesi; bazı mezarlıkların tarlaya dönüştürülmesi gibi uygulamalara işaret edilmiştir. Ayrıca bu süreçte mütevellîler eliyle satılan vakıf akarların durumu da değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Bulgaristan, İslimye, Vakıf, Tasfiye

Abstract

Bulgarians, who embarked on a movement to liquidate the Ottoman heritage to create a new identity, society, and state in Bulgaria, destroyed hundreds of Ottoman monuments and in this way brought great changes in the appearance of the cities. The first attempts to liquidate the Ottoman heritage were initiated during the Russo-Turkish War of 1877-1878 and continued at full speed in the post-war period. After the war, the Bulgarian governments annihilated a great number of the Ottoman monuments by demolishing and modifying the waqf monuments and real property that they included in the municipal zoning plans on the pretext of opening new streets or widening the existing ones.

One of the places where this policy was applied was the Kaza of Sliven (İslimye) which was within the borders of the Eastern Rumelia Province, which was annexed by the Principality of Bulgaria in 1885. Kaza’s waqf real estate suffered a great erosion as a result of both the implementation of the zoning plans and the sale of it to the municipality and the Bulgarians through the mufti, trustee and members of the Cemaat-i İslamiye Organization.

In this study, by making use of archive documents, the existing waqf monuments in Sliven (İslimye) between the years 1878-1912 and the practices for their liquidation are discussed. At this point, based on a registry, which shows the list of waqf properties in Sliven (İslimye) after the Russo-Turkish War of 1877-1878, it is referred to implementations such as demolition of waqf monuments and real property by the municipality and the administrative council on the pretext of building roads and bazaars, allocation of some waqf lands to churches and monasteries and conversion of some cemeteries into fields. In addition, the situation of waqf real property sold by trustees in this process is also evaluated.

Keywords: Ottoman, Bulgaria, Sliven, Waqf, Liquidation

* (Prof. Dr.), Eskişehir Osmangazi University, Eskişehir, Türkiye, e-mail: meryem@ogu.edu.tr

OLD HOUSES IN AKOV AS PART OF THE ARCHITECTURE OF THE OTTOMAN ERA

Miroslav DODEROVIĆ*

Abstract

The geographical position and characteristics of the area of the Bijelo Polje municipality clearly reflect all the advantages for the formation of larger settlements in the distant past. At the southern end of the field, where the rivers Lješnica and Lipnica flow into the Lim, two main roads meet: one along the valley itself in a north-south direction and the other transverse connecting the areas on the east and west sides of the river. According to folk and most other interpretations, the current name Bijelo Polje was given by daisy the very common flower in the area first mentioned on June 28, 1589 in a document from the Kotor court-notary books. The Turkish name Akovo (which also means white field) appears in the 17th century. During the Turkish rule, the settlement almost lost its earlier transit function, among other things, due to undeveloped agrarian relations, and only in the 18th century, with the more intensive development of crafts and trade, did it take on its former role. Subjugation relations in agriculture, and in general, the feudal way of life dominated during the second half of the 19th century, even though the proximity of the Montenegrin and Serbian borders and European civilization currents were increasingly felt. Bijelo Polje is a town with interesting types of houses. A certain type of hard-built house is reminiscent of Bosnia. The roof covering is both shingles and slightly inclined tiles. In the spatial form of the house type, there are no outliers, not even a slight highlighting of the bay window. Everything is in the same level. The windows are connected in series. The entrance door is sometimes arched. The houses of Bajram Spajić and the house of Hadži Dervović were analyzed in the paper. Based on the documentation of the architect Jovan Krunić, they are the examples of architecture from the Ottoman era.

Keywords: house, history, architecture, examples of good practice

* (Assoc. Prof. Dr.), University of Montenegro, Montenegro, e-mail: dodemir@t-com.me

ARNAVUTLUK'TA OSMANLI DÖNEMİNDE 15.- 19. YÜZYILLAR ARASINDA İNŞA EDİLEN GELENEKSEL KONUTLARIN MİMARİSİ VE TERMİNOLOJİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A study on the architecture and terminology of traditional houses built between the XV-XIX centuries in Albania during the Ottoman period

Muharrem DELİU* & Lindita XHANARİ**

Özet

Arnavutluk geçmişte Roma, Bizans ve Osmanlı imparatorluklarının ayrılmaz bir parçası olmuştur. Bu kültürlerin karışımı sanat ve mimariye de yansımıştır. 14.- 19. yüzyıllar arasında Osmanlı İmparatorluğu döneminde sosyo-ekonomik ve kültürel değişim ve gelişmeler ülkeyi bir hayli etkilemiştir.

Osmanlı devletinin çok milletli ve çok kültürlü yapısından meydana gelen kültürel etkileşim ve deneyimler, Arnavutluk ve Balkanlar'daki anıtsal ve sivil yapıların şekillenmesine de etkin olmuştur. Bu nedenle bu dönemde inşa edilen ve günümüze ulaşan konutlar, geleneksel yerel unsurların yanı sıra osmanlı döneminde elde edilen yeni teknik ve kompozisyonlarının da sonucudur.

Osmanlıdan gelen kültürel etki kullanılan terminolojide de gözlemlenebilir. Geleneksel mimaride mekan isimlerinden yapıım tekniği ve elemanlarına kadar kullanılan osmanlıca terimler Arnavutça diline yerleştirilmiş ve günümüze kadar günlük terminolojisinde kullanılarak yerlerini korumuşlardır. Arnavutluk'ta günümüze ulaşmış olan konutlar genellikle 18. ve 19. yüzyıllar arasında inşa edilmiştir, bazı örnekler ise daha eskiye dayanmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Arnavutluk'ta Osmanlı döneminde inşa edilen geleneksel konutların tarihçesi, tipolojisi ve yapıım tekniklerini ele alarak mimari özellikleri ve terminoloji açısından incelemek ve genel bir bakış sunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Arnavutluk, geleneksel evler, mimari, terminoloji

Abstract

As an integral part of the Roman, Byzantine and Ottoman empires in the past, today Albania represents a mixture of cultures that are reflected in art and architecture. During the period of the Ottoman Empire between the 14th -19th centuries Albania was part of many socio-economic and cultural developments.

Cultural interactions and experiences, which emerged from the multinational and multicultural structure of the Ottoman state, were also effective in shaping the monumental and civil architecture in Albania and the Balkans. For this reason the houses built in this period are a combination of traditional local elements with new compositions and techniques obtained during ottoman empire. The cultural influence can also be observed in the terminology used.

Architectural terms referring spaces, construction elements and techniques have been placed in the Albanian language and are used until today. Nowadays the remaining traditional houses are mostly built between the 18th-19th centuries, some examples date back earlier.

This aim of this study is to examine and present an overview of traditional houses built during the Ottoman period in Albania in terms of architecture and terminology by addressing the history, typology and construction techniques.

Keywords: Albania, traditional houses, architecture, terminology

* (Msc), University of New York Tirana, Albania, e-mail: muharremdeliu@unyt.edu.al

** (Prof. Dr.), University of New York Tirana, Albania, e-mail: linditalatifi@unyt.edu.al

SELÂNİK, ÜSKÜP, YANYA, MANASTIR, SİROZ (SEREZ), DEDEAĞAÇ VE GÖRİCE MÜLKÎ İDÂDÎ MEKTEPLERİ'NİN MİMARİSİ

Neval KONUK HALAÇOĞLU*

Özet

Osmanlı Devleti'nde reform hareketlerinin temel gerekçelerinden olan idarî alandaki aksaklıklar ve modernleşmeyi gerçekleştirecek nitelikli insan sermayesinin olmayışı devlet adamlarını eğitim reformlarına yöneltmiştir.

Kelime anlamı “hazırlanmaya mahsus yer, hazırlama yeri” olan idâdî, Osmanlı eğitim sisteminde öğrencileri bir üst okula hazırlayan sınıflara verilen isimdir. Maarif-i Umumiye Nizamnâmesi'nin yayınlanmasından önce, pek çok mektebin hazırlık sınıflarına idâdî, isminin verildiği bilinmektedir. 1869'da Saffet Paşa'nın Maarif Nazırlığı döneminde hazırlanan Maarif-Umumiye Nizamnamesi ile Osmanlı eğitim sistemi önemli değişimler geçirmiş, söz konusu nizamnamenin içeriği uzun yıllar yürürlükte kalmıştır. Nizamnamede, köylerde ve mahallelerde sıbyan, 500 haneli kasabalarda rüştiye, 1000 haneli kasabalarda idâdî ve vilayet merkezlerinde sultanilerin kurulması, idâdîlerde muavin ve hizmetli dışında altı öğretmenin bulundurulması, idâdî binası inşa masraflarının vilayet maarif idaresi sandıklarından karşılanması hususunda çeşitli maddeler yer almaktadır. Ancak pek çok kamu idaresinde gördüğümüz gibi mali yetersizlikler ve yetişmiş öğretmen kadrosunun azlığı, söz konusu idâdî, okullarının açılışını geciktirdiği görülmektedir.

Bu süreçte Mülki İdâdî Mekteplerini aynı dönemde kurulan diğer idâdîlerden ayıran en önemli nokta, devlet adamlarının idari reformları yürütecek kadroların bu okullar sayesinde yetiştirileceği yönünde beklentileriydi. Yüzyıllar boyunca patrimonial yönetim anlayışıyla idare edilen Osmanlı Devleti'nin geleneksel devlet yönetimi ile çağdaş olan Avrupalı devletler karşısında tutunamayacağı anlaşıldığından devlet işlerinin yeni bir anlayışla yürütülmesi ve idari reformların zorunlu kıldığı yeni yönetici memur tipinin yetiştirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Tebliğimizde ele alacağımız Balkanlarda inşa edilen Mülki İdâdî Mektepleri'nin mimarisi hakkında yapılmış herhangi bir akademik veya popüler çalışmaya rastlanmamıştır. Osmanlı Arşivleri'nde Mülkiye İdâdî Mektebi olarak anılan bu yapıları inşasıyla ilgili farklı yıllara ait belgelere ulaşılmıştır. Tüm belgeler okulların faaliyetleri, bütçeleri, muallim, kâtip ve görevlilerinin atamaları/taltiflendirmelerinin yanı sıra yapıların inşa aşamaları ve teknik bilgilerini de sunmaktadır. Ayrıca, günümüze ulaşamayan söz konusu bu eserlerin mimari kimliğini ortaya koymak için Osmanlı arşiv belgelerinin yanı sıra salname, kartpostal ve fotoğraf arşivlerinden de istifade edilecektir.

* (Inst. Dr.), Marmara University, İstanbul, Türkiye, e-mail: nevalkonuk@marmara.edu.tr

PHRASEOLOGY IN USE: MODIFIED MULTIWORD EXPRESSIONS IN ADVERTISEMENTS

Nihada DELIBEGOVIĆDŽANIĆ* & Mirza DŽANIĆ**

Abstract

The paper addresses the internal choreography of idiom modifications. It presents an overview of different types of phraseological units in Bosnian and English. It is argued that modified idiomatic expressions in different languages can be explained using the postulates of the Conceptual Integration Theory. Optimality principles and vital relations, proposed by Fauconnier and Turner, clarify and regulate the relations within the conceptual integration network and also explain the relations between the canonical form and its modification.

Keywords: idiom modifications, advertising, conceptual blending

* (Prof. Dr.), University of Tuzla, Bosnia and Herzegovina, e-mail: nihada.delibegovic@untz.ba

** (Assoc. Prof. Dr.), University of Tuzla, Bosnia and Herzegovina, e-mail: mirza.dzanic@untz.ba

M. KEMAL ALTINKAYA VE RUMELİ TÜRKÜLERİNİ İHYA ETME MİSYONU

M. Kemal Altinkaya and His Mission to Revive of Rumeli Türküs

Onok BOZKURT*

Özet

Üsküp'te doğup büyüyen yazar, müzisyen, derlemeci M. Kemal Altinkaya Belgrad, Ankara ve İstanbul'da uzun yıllar çeşitli görevlerle devlet memurluğu yapmıştır. Belgrad konsolosluğu'ndaki görevi esnasında büyük ceddi Leskofçalı saz şairi aşık Hüseyin'den, büyükannesi Gülsüm Hanım'dan ve babası Mustafa Efendi'den dinlediği unutulmaya yüz tutmuş Tuna ve serhat türkülerini ihyâ etmeye karar verir. Bu janrın 600'e yakın örneğini toplar. İlk tanıtım girişimi 12 eserin 03.04.1939'da Ankara Radyosu'nda Tuna Gecesi adı altında sunulmasıyla olur. 15.11.1939'da bu programın ikincisi gerçekleştirilir. Ancak bu tarihten sonra türküler büyük ilgi görmesine rağmen radyoda yuvalanmış Altinkaya'nın Klik adını verdiği bir menfaat şebekesi tarafından türkülerin yayınlanmasının önüne geçilir. Yıllar içinde kısa süreli olarak Tuna Gecelerinin tekrarı olabilse de bu sabotajların devamı neticesinde 1949 tarihinde memuriyet hayatına tamamen son verilir. Böylelikle Rumeli Türküleri'nin ihyasının kesin olarak önüne geçilmiş olur. Altinkaya'nın ailesi vasıtasıyla bugüne kadar ulaşmış onun derlemiş olduğu 67 adet Serhat, Tuna ve Rumeli Türküsünün notaları bulunmaktadır. Bu türkülerin yarısı bilinmekte, diğer yarısı ise tarihin tozlu yaprakları arasında unutulmuştur. Bu değerli hazinenin yanında Altinkaya'dan bize 4 basılmış kitap, birçok basılmamış kitap, beste, araştırma, mektup, yazışma, gazete ve dergi kupürleri kalmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kemal Altinkaya, Tuna-Serhat ve Rumeli türküleri.

Abstract

Born and raised in Skopje, writer, musician, compiler M. Kemal Altinkaya served as a civil servant for many years in Belgrade, Ankara and Istanbul. During in Belgrade consulate, he decided to revive Tuna and serhat türküs, which he had heard from his ancestors. He collects nearly 600 examples of this genre. His first publicity attempt was made on 03.04.1939, on Ankara Radio under the name Danube Night. The second one is carried out on 15.11.1939. However, after this date, although the folk songs received great attention, they were prevented from being broadcast by a clique which was nested in the radio. As a result of the continuation of its sabotages, his civil service life was completely terminated in 1949. In this way, the revival of the Rumelian Folk Songs is definitely prevented. There are notes of 67 Serhat, Tuna and Rumeli Folk Songs compiled by Altinkaya, which have reached today through his family. Half of these folk songs are known, while the other half is forgotten among the dusty leaves of history. In addition to this valuable treasure, we have 4 published books, many unpublished books, compositions, research, letters, correspondence, newspaper and magazine clippings from Altinkaya.

Keywords: Kemal Altinkaya, Tuna-Serhat and Rumelian Türküs.

* (Researcher), İstanbul, Türkiye, e-mail: onok.bozkurt@gmail.com

OSMANLI DEVLETİ'NİN 1739 YILINDAN SONRA BELGRAD'I YENİDEN İMAR FAALİYETİ

The Ottoman Empire Rebuilt Belgrade after 1739 Reconstruction Activity

Osman KÖSE*

Özet

Osmanlı devletinin batıya doğru ilerleyişinde önemli noktalardan biri Belgrad'dır. Fatih Sultan Mehmet döneminde kuşatılmaya başlayan şehir ancak Kanuni Sultan Süleyman döneminde, 541 yılında Osmanlı devleti sınırlarına katılmıştır. Belgrad, daha ileriki noktalara ulaşmada ileri bir garnizon ve harekât noktası oluşturmuştur. Bu nedenle Osmanlılar Belgrad'ı kısa zamanda Türk mimari eserleri ile tezyin etmişler ve herhangi bir Anadolu şehriden farksız hale gelmiştir. 17. Asrın önemli seyyahı Evliya Çelebi Belgrad'ı ziyaretinde 217 cami, on üç mescid, on yedi tekke, dokuz dârülhadis, sekiz medrese, yedi hamam, altı kervansaray, yirmi bir han ve 3700 dükkân ile Sûk-ı Sultânî adlı çarşıdan bahseder. Şehir, İkinci Viyana kuşatmasından sonra devam eden savaşlar döneminde kısa bir süre Avusturya'nın eline geçmişse de / 1688-90), daha sonra geri alınmıştır. Belgrad, 1715-18 Osmanlı-Venedik-Avusturya savaşları sonunda Avusturya'nın eline geçmiş ve bu durum 21 sene devam ederek 1739 yılına kadar devam etmiştir. Avusturya gerek savaş sırasında ve gerekse şehre hâkim olduğu 21 yıllık sürede çok sayıda Osmanlı mimari eserini yakmış, ortadan kaldırmış ve şehrin şeklini değiştirmiştir.

Bu tebliğde, Belgrad şehir merkezi ve çevresindeki Osmanlı mimari eserlerinden bahsedilerek, 1718-1739 yılları arasında Osmanlı mimari eserlerine yönelik Avusturya'nın tahribatı ve nasıl yok etmeye çalıştıkları ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı devleti – Avusturya – Belgrad – Pasarofça- Mimari

Abstract

Belgrade is one of the important points in the westward advance of the Ottoman state. The city, which began to be besieged during the reign of Mehmet the Conqueror, only joined the borders of the Ottoman state in 541, during the reign of Suleiman the Magnificent. Belgrade formed an advanced garrison and operation point to reach further points. For this reason, the Ottomans decorated Belgrade with Turkish architectural works in a short time and it became indistinguishable from any Anatolian city. Evliya Çelebi, an important traveler of the 17th century, talks about 217 mosques, thirteen masjids, seventeen lodges, nine darülhadis, eight madrasahs, seven baths, six caravanserais, twenty-one inns, 3700 shops, and the bazaar called Sûk-ı Sultânî during his visit to Belgrade. Although the city was captured by Austria for a short time during the wars that continued after the Second Vienna siege / 1688-90), it was later taken back. Belgrade was captured by Austria at the end of the 1715-18 Ottoman-Venice-Austrian wars, and this situation continued for 21 years until 1739. Austria burned and destroyed many Ottoman architectural works, both during the war and during the 21-year period that it dominated the city, and changed the shape of the city.

In this paper, the Ottoman architectural monuments in and around the city center of Belgrade will be mentioned, and the destruction of Austria to the Ottoman architectural works between 1718-1739 and how they tried to destroy it will be discussed.

Keywords: Ottoman state-Austria- Belgrade- Passarowitz- Architecture

* (Prof. Dr.), National Defence University, Ankara, e-mail: oskose@hotmail.com

ARCHITECTURAL STRUCTURE, FUNCTION AND SYMBOLISM OF THE BLACK MOSQUE COMPLEX IN SOFIA

Paulina ANDONOVA*

Abstract

The greatest architect of the classical period of Ottoman architecture Mimar Sinan constructed numerous structures throughout the Empire which represented his talent. One of these buildings was the Black Mosque complex in Sofia consisted of a Friday mosque, a medrese, a caravanserai, a hospice, a public kitchen and a hamam and established in 1548 by the donation of the Ottoman vizier and Rumeli beylerbey Sofu Mehmed Paşa.

The paper aims at presenting not only the symmetrical structure of the külliye using its architectural hypothetical plan and the function of its buildings but also the symbolism of the construction of Sofu Mehmed Paşa's complex. The location of the Black Mosque is linked to the place of Sultan Süleyman's military camp during his campaigns in Hungary in 1526. It was (probably) built to commemorate the conquest of Buda. This confirms the connection of Sofu Mehmed Paşa's activities with the state-led Sultan's policy of affirming Ottoman rule and religion in the capital of the European province. The foundation of the complex of Sofu Mehmed Paşa in the valley (dere) of Pınarcık, located outside the center of the city, resulted in a new neighborhood formation called Imaret Mahalle. Thanks to the data included in various archival sources besides the stages of utilization of the extra-urban space of Sofia towards the 1540s, we can trace the interaction between the Rumelian beylerbey and vizier and the famous Halveti Şeyh Bali Efendi in the context of the religious policy of the Ottoman authorities.

Keywords: Ottoman architecture, Black Mosque, Mimar Sinani Sofia

* (Dr.), Sofia, Bulgaria, e-mail: andonova.paulina671@gmail.com

PRIŞTINE’DE BİR CAMİİ: ÇARŞI CAMİİ, CAMİ-İ SAGİR VEYA KÜÇÜK FATİH CAMİİ

A Mosque in Pristina: Çarşı Mosque, Small Mosque or Small Fatih Mosque

Rahman ŞAHİN*

Özet

Osmanlı hakimiyetinden önce Sırp despotluğunun önemli bir şehri olan Priştine, 859 / 1454-1455 yılında bölgede bulunan diğer şehirlerle birlikte fethedilmiştir. Doğrudan Osmanlı toprağı haline gelen şehrin İslami bir kimlik kazanması için çok sayıda dini mabet inşa edilmiştir. Fatih Sultan Mehmed, burada hem kendi ismiyle bir cami yaptırmış, hem de yapımına nihai fetihten önce başlanan bir caminin inşasını tamamlattır. XVI. yüzyıl ortalarına gelindiğinde Müslüman nüfusun şehirdeki artışına paralel olarak cami ve mescitlerin sayısı da çoğalmıştır.

Bu bildirinin konusu Fatih Sultan Mehmed tarafından ikmal edilen, belgelerde ve halk arasında çeşitli isimlerle anılan Çarşı Camii’dir. Zikredilen cami Priştine şehir merkezinde olup Fatih Sultan Mehmed Camii’ne iki yüz, Yaşar Paşa Camii’ne ise yüz metre mesafededir. Çarşı Camii’nin yapımının ne zaman başladığı konusunda bir belirsizlik ve araştırmacılar arasında ihtilaf bulunmaktadır. Bu çalışmada arşiv belgelerinden elde edilen bilgilerin yardımı ile zikredilen belirsizlik ve ihtilaf giderilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kosova, Priştine, Çarşı Camii, Cami-i Sagir.

Abstract

Pristina, which was an important city of Serbian despotism before Ottoman rule, was conquered together with other cities in the region in 859 / 1454-1455. After the conquest, many religious temples were built for Pristina to gain an Islamic identity. Mehmed the Conqueror not only had a mosque built under his own name, but also completed the construction of a mosque, that the construction of which was started before the final conquest. By the middle of the 16th century, the number of mosques and masjids increased in parallel with the increase in the Muslim population in the city.

The subject of this paper is the Çarşı Mosque, whose construction was completed by Mehmed the Conqueror, and which is known by various names in archive documents and among the public. The mosque mentioned is in the city center of Pristina, two hundred meters from Fatih Sultan Mehmed Mosque and one hundred meters from Yaşar Pasha Mosque. There is uncertainty and disagreement among researchers about when the construction of Çarşı Mosque started. In this study, with the help of the information obtained from the archive documents, the mentioned ambiguity and conflict will be tried to be eliminated.

Keywords: Kosovo, Pristina, Çarşı Camii, Camii-i Sagir

* (RA, Dr.) Erciyes University, Kayseri, Türkiye, e-posta: rahmansahin@erciyes.edu.tr

BALKAN HİKÂYELERİNİ GAYRİ RESMİ BİR SOSYAL TARİH VESİKASI OLARAK OKUMAK: NECATİ CUMALI VE ÖMER SEYFETTİN ÖRNEĞİ

Ruhi İNAN* & Eman ABD EL-RAHMAN HAYAJNEH**

Özet

Kurmaca metinler hakikatten beslenmelerine rağmen görece/kurmaca bir gerçekliği yansıtır. Bu vehmi/izafi gerçeklik sebebiyle de bu tür metinler genel olarak ciddi bir okumaya tabi tutulmazlar. Bununla birlikte resmi kayıtlara girmeyen birçok malumatı gayri ciddi algılanan kurmaca metinlerden, seyahatnamelerden ya da hatıralardan öğrenmek mümkündür. Bu yönüyle kurmaca metinler, resmi bir tarih vesikası gibi okunmasa da yarattıkları algı itibarıyla gerçeğe tutundukları için ciddiye alınmalıdırlar. Balkanlar konusu, aidiyet ve kolektif şuur fikri sebebiyle birçok yazarın tercih ettiği konuların başında gelir. Ömer Seyfettin ve Necati Cumalı bu konuyu ele alan önemli iki sanatçımızdır. Bu iki yazar da o geçiş döneme şahitlik etmişler ve adeta o zamanın ruhunun canlı görgü tanıkları olmuşlardır. Çalışmada bu iki yazarın kurmaca dünyasından Balkanlar'daki tarihi dönem içinde sosyal hayat, insan, kişisel münasebetler, örf ve adetler, hayat algısı ve dönemin ruhu üzerinde durulacaktır. Bu maksatla, bahsi geçen unsurların iki sanatçıya yansımaları dikkate alınacak; benzer ve farklı yönler mukayese edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Balkanlar, Necati Cumalı, Ömer Seyfettin

* (Assoc. Prof. Dr.), Balıkesir University, Balıkesir, Türkiye, e-mail: ruhiinan@hotmail.com

** (Assoc. Prof. Dr.), University of Jordan, Jordan, email: ihayajneh@hotmail.com

XIX. YY.'DA LİMNİ ADASI VE BAĞLI MAHALLERİNDE VAKIFLARIN EKONOMİK DURUMLARI VE FAALİYETLERİ HAKKINDA GENEL BİR DEĞERLENDİRME

A General Overview of the Economic Situation and the Activities of Waqfs in the Island of Limnos and Its Affiliated Areas in the 19th Century

Sabri Can SANNAV*

Özet

Osmanlı Devleti'nde fethedilen bölgelerde hızlı bir imar ve iskan siyaseti uygulanmıştır. Limni Adası'nın da fethi sonrasında adada özellikle belli köy ve mahallelerde imar faaliyetlerinde bulunulurken diğer taraftan da yönetici sınıf tarafından vakıflar tesisi edilmeye başlanmıştır. Bu vakıflar hem Müslümanlara ve hem de adanın Gayrimüslim reayasına malî ve sosyal alanlarda hizmet etmişlerdir. Adada tesis edilen en önemli vakıf Köprülü Mehmed Paşa Vakfıdır. Bundan başka adada bulunan vakıflar arasında Melik Mehmed Paşa, Hâdimi-zâde Ahmed Ağa, Alaybeyi Ahmed Ağa ve Emir Abdullah Ağa ve Gazi Sultan Süleyman vakıfları da bulunmaktaydı. Diğer büyük adalara göre daha az sayıda olan Limni ve bağlı mahallerindeki vakıfların ilk tesis edilişi ve işlevleri ayrı birer çalışma konusudur. Limni'deki Vakıflar tesis edildikleri tarihten itibaren en buhranlı dönemlerde dahi faaliyetlerine devam etmişlerdir. Ancak 1912 yılında meydana gelen Balkan Savaşları esnasında adanın ve bağlı mahallerinin Yunanistan tarafından işgal edilmesi ile birlikte faaliyetlerine son vermek mecburiyetinde kalmışlardır. Biz bu çalışmamızda Arşivden tespit edebildiğimiz evkaf defterlerinin ışığı altında Limni ve bağlı mahallerinde bulunan vakıfların XIX. Yüzyıldaki gelir ve gider durumlarını ele almaya çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Limni, Ege Adaları, vakıf.

Abstract

A General Overview of the Economic Situation and the Activities of Waqfs in the Island of Limnos and Its Affiliated Areas in the 19th Century

A certain zoning and settlement policy was implemented in the conquered regions of the Ottoman Empire. After the conquest of Limnos, while zoning activities were carried out especially in certain villages and neighbourhoods on the islands, waqfs were started to be established by the ruling class. These waqfs served both Muslims and non-Muslims people of the island in financial and social fields. The most important waqf which was established on the island was Köprülü Mehmet Pasha Waqf. Besides, there were Melik Mehmed Pasha, Hadimi-zade Ahmet Aga and Gazi Sultan Süleyman Waqfs among the foundations on the island. The foundation and functions of the waqf in Limnos and its affiliated regions, which are less in number compared to other large islands, are the subject of another study. Waqfs in Limnos continued serving even in the most depressive periods since their establishment. However, during the Balkan Wars which took place in 1912, they had to end their activities following the occupation of the island and its affiliated regions by Greece. This study intends to investigate financial activities (i.e total income and expenditure) of Waqfs in and around Limnos in the 19th century in the light of evkaf registers which were able to find in the Ottoman archives.

Keywords: Limnos, Aegean Island, Waqf.

* (Asst. Prof. Dr.), Trakya University, Edirne, Türkiye sabricansannav@trakya.edu.tr

IMAGES OF CULT ISLAMIC ARCHITECTURE IN FINE ART WORKS OF THE 19TH AND 20TH CENTURIES FROM BULGARIA

Sasha LOZANOVA*& Stela TASHEVA**

Abstract

Researchers on the cultural heritage of the Ottoman Empire have made public a lot of valuable data, including collections of archival items, documents and varying facts related to the Balkan region. Today, scientific publications in the field continue. But less attention has been paid to the perception (reflections) of Islamic culture in the Balkan arts.

Our study is focused on the images of religious Islamic architecture depicted in works of fine art (paintings and others). Pictures of these were often created in the pieces of artists from the second half of the 19th, and of the 20th centuries. Such compositions are significant: as forms of the development of the landscape genre in fine arts, and also as kind of archival documents, that were illustrating the era, the architectural typologies, the urban environment, etc. In the proposed study we are focused on a narrower segment of this broad field: just the images of Muslim cult buildings in the painting and graphics of established authors, drawing in Bulgaria.

We are looking for answers to the following questions:

How did the artists depict Islamic religious buildings in their works? What were their genre and style characteristics? Were there any artistic and / or architectural tendencies in this thematic art development?

The expected results are in the field of the history of fine arts and architecture in the Balkans.

Keywords: 19th and 20th century artists, urban landscape, Islamic cult architecture, Bulgaria

* (Assoc. Prof. Dr.), University of Forestry, Sofia, Bulgaria, e-mail: sashel@abv.bg

** (Assoc. Prof. Dr.), University of Forestry, Sofia, Bulgaria, e-mail stelabt@gmail.com

DİNİ MİRAS TURİZMİ KAPSAMINDA KARADAĞ

Montenegro Within The Scope of Religious Heritage Tourism

Seden TURAMBERK ÖZERDEN*

Özet

Dünya tarihinin en önemli ve en uzun ömürlü devletlerinden olan Roma İmparatorluğu, Bizans İmparatorluğu ve Osmanlı İmparatorluğu'na uzun yıllar ev sahipliği yapan Karadağ'da kültürel mirasın zenginliği yadsınamaz bir gerçektir. Özellikle Hristiyan ve İslam inancına ait kültürel varlıklar ülkenin mirası değerleri içinde büyük bir öneme arz etmektedir. Ülkenin hemen her yerinde bu eserlerin izlerine rastlamak mümkündür. Fakat ne yazık ki gerek yangın, deprem v.b. doğal afetler gerekse insan eliyle verilen bazı zararlar ile bu miras kimi yerlerde yok olmuş, kimi yerlerde ise yok olmaya yüz tutmuştur. Oysa ki tüm dünyada olduğu gibi Karadağ'da da turizm ekonomisi ülke ekonomisinin ayrılmaz bir parçasıdır ve dini miras turizmi de turizmin özellikle son yıllarda ciddi artış gösteren bir kolu olarak karşımıza çıkar. Bu anlamda Karadağ bahsi geçen her iki din açısından da paha biçilemez değerlere sahiptir. Karadağ topraklarının hemen her yerinde hem Hristiyan hem de İslam dinine ait önemli yapıtlara rastlanmaktadır. Bunların bazıları tanınmakta ve ziyaretçilerini ağırlamakta fakat bir çoğu hak ettiği değeri görememektedir.

Çalışmada Karadağ'ın Roma, Bizans ve Osmanlı dönemine ait eserlerine yer verilmiş ve bu eserlerin tarihsel süreçleri incelenmiştir. Yer verilen eserler envanter niteliği taşımamak ile beraber ziyaretçilere açık olan, günümüze kadar ayakta kalmayı başarmış, dini olarak önem arz eden eserler arasından seçilmiştir. Yapılan bu çalışmada son olarak ise bu eserlerin korunması ve ülke turizmine kazandırılması adına önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karadağ, Dini Kültürel Miras, Turizm, Ekonomi

Abstract

The richness of cultural heritage is an undeniable fact in Montenegro, which has an important place in world history and has been home to the Roman Empire, Byzantine Empire and Ottoman Empire for many years. Especially the cultural assets belonging to the Christian and Islamic faiths are of great importance in the heritage values of the country. It is possible to find traces of these works in almost every part of the country. However, unfortunately, this heritage has been destroyed in some places and on the verge of extinction in some places, both by natural disasters such as fire and earthquake, and by some human-made damages. Nevertheless, as in the whole world, the tourism economy in Montenegro is an integral part of the country's economy, and religious heritage tourism appears as a branch of tourism that has increased significantly in recent years. In this sense, Montenegro has invaluable values in terms of both religions. In almost every part of the territory of Montenegro, important works belonging to both Christian and Islamic religions can be found. Some of them are recognized and welcome their visitors, but many of them do not get the value they deserve.

In the study, the Roman, Byzantine and Ottoman work of Montenegro were included and the historical processes of these works were examined. The works included do not constitute an inventory and have been selected from among the religiously important works that are open to visitors, have managed to survive until today. Finally, in this study, suggestions are given in order to protect these works and bring them to the country's tourism.

Keywords: Montenegro, Religious Heritage, Tourism, Economy.

* (Asst. Prof. Dr), Girne American University, Kıbrıs, e-mail: sedenozerden@gau.edu.tr

TUNA KIYISINDA YAŞAM: NİĞBOLU MERKEZİNDE ZANAATKÂRLAR VE MAHALLE KÜLTÜRÜ (15. YÜZYILIN SON ÇEYREĞİNDE)

Life on Danube: Craftman and Neighborhood in Nikopol Center (in the last quarter of the XV century)

Senem KARAGÖZ*

Özet

Niğbolu, Tuna kıyısında bir sancak merkezidir. Müslüman ve gayrimüslim nüfusun yoğun olarak yaşadığı bir kazadır. Fatih dönemine ait iki defter parçası çalışmanın ana eksenini teşkil etmektedir. H. 29 Zilhicce 880/ M. 24 Nisan 1476 tarihli ilk defter Şahmelek, Şükrü Derviş Bey, Naib Halil, Kasab Mustafa, Kethüda Bali mahallelerindeki zanaatkârların listesini içermektedir. 4 Rebiülevvel 886/ 3 Mayıs 1481 tarihli ikinci defterde de Kocakadı ve Ahi mahallelerinde ikamet eden zanaatkârların adı ve meslekleri kayıtlıdır. Zanaatkârlar listesi mahallelinin sosyal ve kültürel yapısı hakkında fikir sunmaktadır. Bahsi geçen mahallelerin bir kısmının tahrir defterlerinden takip edilebilmesi nüfus ve nüfusa karşılık gelen şehirleşme kültürünün erken bir dönemde izinin sürülmesine imkân vermektedir. Çeşitli meslekler halkın sosyal yaşayış içerisinde ihtiyaçlarını nasıl temin ettiklerini göstermektedir. Mahallenin sosyo-kültürel unsurlarından biri olan zanaatkârlar, yeni fethedilen bölgede oluşturulmak istenen Türk-Müslüman şehri için iskân politikası dâhilinde bilinçli olarak getirilmiştir. Dönemin kâlifîye elemanları olan zanaatkârlar hem yerel halka hem de Tuna kıyısında kalesi bulunan bu şehrin askerî erbabına hizmet vermektedir. Tuna kıyısında sancak merkezi olan Niğbolu mahallelerinin günlük hayattaki sosyo-kültürel figürleri olan zanaatkârlar XV. yüzyılın son çeyreğinde Balkanlar için önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Niğbolu, mahalle, günlük hayat, zanaatkâr.

Abstract

Nikopol is a starboard center on the Danube coast. It is an district in which the Muslim and non-Muslim population is densely experienced. Two register pieces belonging to the Fatih period constitute the main axis of the study. H. 29 Zilhijja 880/ M. The first register dated April 24, 1476 contains a list of craftsmen in the neighborhoods of Şahmelek, Şükrü Derviş Bey, Naib Halil, Kasab Mustafa, Kethüda Bali. In the second book dated 4 Rebiülevvel 886/ 3 May 1481, the names and professions of the craftsmen residing in the Kocakadı and Ahi neighborhoods are recorded. The list of craftsmen provides an idea of the social and cultural structure of the locals. The fact that some of the aforementioned neighborhoods can be traced from the tahrir books allows the population and the urbanization culture corresponding to the population to be traced in an early period. Different professions show how people provide their needs in social life. The craftsmen, one of the socio-cultural elements of the neighborhood, were deliberately brought in within the settlement policy for the Turkish-Muslim city that was wanted to be created in the newly conquered region. Craftsmen, who were the qualified personnel of the period, served both the local people and the military men of this city, which has a castle on the Danube coast. Craftsmen, who are the socio-cultural figures in daily life of the Niğbolu neighborhoods, which are the starboard center on the Danube coast, set an important example for the Balkans in the last quarter of the XV century.

Keywords: Nikopol, neighborhood, everyday life, craftman

* (Asst. Prof. Dr.), Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Türkiye, e-mail: senemkaragoz@gmail.com

20. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINDAN SONRA TÜRK-YUNAN İLİŞKİLERİNDE BİR YAKINLAŞMA ARACI OLARAK MÜZİK

Music as a Tool of Approach in Turkish-Greek Relations After the Second Half of 20th Century

Sevilay ÖZER* & Ramazan BAŞ**

Özet

Güzel sanatların bir kolu olan müzik, insan üzerinde bıraktığı etkiyle insanın duygusal durumunu etkiler. Çoğu zaman toplumlar arasındaki iletişimi de kolaylaştırır. Zira müzik insanları bir araya getirebilmenin kolay bir yoludur. Ayrıca müzik toplumlar arasındaki önyargıların azalmasında da etkilidir. Dolayısıyla bu işlevi sayesinde barış ve dostluk ortamının oluşmasına katkı sağlar. Uluslararası ilişkilerde, ilişkilerin iyi olduğu dönemlerde, ilişkileri korumak ve geliştirmek adına da bir araç olabilir. Müziğin uluslararası ilişkilere etkisi ile ilgili bir başka durum, ilişkilerde siyasi çözümün tıkandığı zamanlarda, kültürel diplomasi ve yumuşak güç öğelerinden biri olarak kullanılabilmesidir. Bu çalışmada bu olgular Türk-Yunan ilişkileri üzerinden irdelenmiştir. Özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısından sonra Kıbrıs meselesi nedeniyle ilişkilerin çoğunlukla gergin geçtiği, birçok kez siyasi çözümün tıkandığı, devletlerin zirvesi gibi halkların da birbirine karşı gergin olduğu dönemlerde, müzik aracının ne ölçüde kullanıldığı, ne gibi faaliyetler yapıldığı ve bunların ne kadar etkili olduğu gibi durumların, tarih metodolojisi yardımı ile tespiti araştırmanın amacı olmuştur. Bu amaca ulaşabilmek için de literatür taraması, arşiv çalışması ve süreli yayınlardan yararlanılmıştır. Sonuçta müziğin, Türk-Yunan ilişkilerinde iki toplumun birbirine yakınlaşmasında, birçok sebepten dolayı bir araç olabildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Yunanistan, Müzik, Uluslararası İlişkiler.

Abstract

Music, which is a branch of fine arts, affects the emotional state of people with its effect on people. It also generally facilitates communication between communities. Because music is an easy way of bringing people together. In addition, music is also effective in reducing prejudices between societies. Therefore, thanks to this function, it contributes to the formation of an atmosphere of peace and friendship. In international relations, it can be a tool to protect and develop relations during periods of good relations. Another situation related to the effect of music on international relations is that it can be used as one of the elements of cultural diplomacy and soft power when the political solution in relations is blocked. In this study, these phenomena were examined through Turkish-Greek relations. Especially after the second half of the 20th century, relations were generally tense due to the Cyprus problem. A political solution was often blocked. The aim of the research is to determine to what extent the musical instrument was used, what kind of activities were carried out and how effective it was, with the help of historical methodology, in these periods when peoples were tense against each other. In order to achieve this aim, literature review, archive work and periodicals were used. As a result, it has been seen that music has been a tool for the convergence of the two societies in Turkish-Greek relations for many reasons.

Keywords: Turkey, Greece, Music, International Relations.

* (Assoc. Prof. Dr.), Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Türkiye, e-mail: sozer@mehmetakif.edu.tr

** (Dr.), Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Türkiye, e-mail: benramazanbas@hotmail.com

SUFI LITERATURE IN THE OTTOMAN BOSNIA

Slobodan ILIĆ*

Abstract

In the second half of the 15th century the lands belonging to the medieval Bosnian kingdom were attached to the expanding Ottoman Empire. Since the very beginning of the Ottoman rule, sometimes even preceding it, convents of different branches of, mostly orthodox, mystical congregations were founded, firstly by the advancing Turkish ghazis, later also by the local dervishes. The first documented Sufi activities were related to the Mevlevi order and the foundation of Isa-Beg's mevlvihane in Sarajevo 1462. Shortly followed Halvetis, later also Kadiris and Bayramis, toward the end of the Ottoman rule also Nakshbandi and Bektashi orders, the last one even after the official ban of 1826. During the four hundred years of the Ottoman rule Bosnian adherents of different mystic orders have left a lasting impact on the Ottoman literary tradition, and some of them, like the famous commentator of Persian classics Sudi, the celebrated poet Sabit, both being Mevlevi, or Şârihu 'l-Fusûs Abdullah Bosnevi, a Melami-Bayrami, produced works being highly esteemed and included among the Ottoman literary classics. The paper aims to offer a survey of the literary tradition in the Ottoman Bosnia written in Turkish, Arabic and Persian, as well as local Slavic vernacular.

Keywords: Halvetis, Kadiris, Bayramis, Mevlevi, Şârihu 'l-Fusûs Abdullah Bosnevi, Melami-Bayrami, Ottoman Bosnia, sufi literature

* (Prof. Dr.), Near East University Nicosia, e-mail: slobodan.ilic@neu.edu.tr

AN IMPORTANT NAME IN THE HISTORIOGRAPHY OF THE MONTENEGRIN WAR: İBRAHİM HALİL SEDES

Karadağ Savaş Tarihi Yazımında Önemli Bir İsim: İbrahim Halil Sedes

Šerbo RASTODER* & Abidin TEMİZER** & Marijan PREMOVIĆ***

Özet

İbrahim Halil Sedes, Genelkurmaydan emekli bir general iken yazdığı eserlerle adını günümüze taşımıştır. 1875-1878 Osmanlı Ordusu Savaşları hakkında hem yazdığı 17 ciltlik eseriyle literatüre katkıda bulunmuştur. Söz konusu eserin bir cildi 1876-1877 Osmanlı-Karadağ savaşı ile ilgilidir. Bu çalışmada İbrahim Halil Sedes'in Osmanlı-Karadağ Savaşı ile ilgili yazdığı eserinin, Karadağ kültüründe önemli bir yeri olan Karadağ askeri tarih yazımındaki yeri ve önemine değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: İbrahim Halil Sedes, 1876-1877 Osmanlı-Karadağ Savaşı, askeri tarih yazımı.

* (Prof. Dr.), University of Montenegro, Montenegro, e-mail: serbor@t-com.me

** (Prof. Dr.), Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Türkiye, e-mail: abitem@gmail.com

*** (Assoc. Prof. Dr.), University of Montenegro, Montenegro, e-mail: premovicmarijan@yahoo.com

ERKEN TUNÇ ÇAĞI MİMARİ GELENEĞİNDE ANADOLU-BALKAN ETKİLEŞİMLERİ

Anatolian-Balkan Interactions In Early Bronze Age Architectural Tradition

Şükrü ÜNAR*

Özet

Stratejik konumu sebebiyle kültürlerin kavşak noktasında yer alan Anadolu, Prehistorik Dönemden günümüze pek çok topluluğa ev sahipliği yapmış ve yine bu sebeple çevre kültürlerle yoğun bir sosyo- ekonomik, politik ve kültürel etkileşim içinde yer almıştır. Yakın geçmişe değin şahit olduğumuz Anadolu-Balkan kültürel ilişkilerinin kökeni Prehistorik Döneme kadar uzanmaktadır. En belirgin şeklide Neolitik Dönemden itibaren karşımıza çıkan kültürel etkileşime dair bulgular Erken Tunç Çağında yoğunluk kazanmaktadır. Söz konusu etkileşim en yoğun şekilde mimari geleneklerde görülmektedir. Söz konusu bu mimari gelenekler Balkanlar-Kuzeybatı Anadolu ile Kıta Yunanistan ve Kıyı Ege –Batı Anadolu arasındaki kültürel ilişkiler ekseninde ele alınacak ve mimari yapılar onları şekillendiren unsurlar açısından değerlendirilecektir. Zaman içinde mimari yapılarda meydana gelen değişimlerin sosyo-ekonomik ve kültürel ortamdan ve toplumsal yapıdaki değişimlerden ne derece etkilendiği arkeolojik veriler çerçevesinde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Erken Tunç Çağı, Balkanlar, Mimari Gelenekler, Kültürel Etkileşim.

Abstract

Anatolia, which is at the crossroads of cultures due to its strategic location, has hosted many communities from the Prehistoric Period to the present, and for this reason, it has been in an intense socio-economic, political and cultural interaction with the surrounding cultures. The origin of Anatolian-Balkan cultural relations, which we have witnessed until the recent past, goes back to the Prehistoric Period. Evidences of cultural interaction, which has emerged most prominently from the Neolithic Period, intensify in the Early Bronze Age. The subject interaction is most commonly seen in architectural traditions. These architectural traditions will be discussed in the axis of cultural relations between the Balkans-Northwest Anatolia, Continental Greece and Coastal Aegean-Western Anatolia, and architectural structures will be evaluated in terms of the elements that shape them. The extent to which the changes in the architectural structures over time are affected by the socio-economic and cultural environment and the changes in the social structure will be discussed within the framework of archaeological data.

Keywords: Early Bronze Age, The Balkans, Architectural Traditions, Cultural Interaction.

* (Asst. Prof. Dr.), Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Türkiye, e-mail: sunar@mehmetakif.edu.tr

ACCUMULATED CULTURAL HERITAGE AS A CONSEQUENCE OF THE INFLUENCE OF DIFFERENT EMPIRES RESULTING IN SOCIAL CLEAVAGES IN DIVIDED CITY OF MOSTAR

Teodora STANKOVIĆ*

Abstract

The ethnic conflicts that recast from wider to urban zone causing the situation of divided cities are discussed in this paper. In particular, it is interesting to emphasize the phenomenon of division and interaction within urban areas. Namely, urban areas have their own rules of functioning that inevitably cause the necessary interaction of individuals. On the other hand, the division of cities are the result of ethnic tensions that tend to minimize the interactions. Thus, the structure of urban space creates a certain specific characteristics of ethnic division. The particularly interesting case of the city of Mostar will be considered. The city of Mostar is an example of primarily religious division in the transitional post-communist country. It has been shown that ethnic cleavages and tensions persist at the steady level without significant variation. A discussion on how a long-term solution for overcoming divisions could be devised with the help of cultural-scientific centripetalism, is also given in this paper.

Keywords: Mostar, cultural heritage, Ottoman Empire

* (MA), Montenegro University, Montenegro, e-mail: teodora.s@ucg.ac.me

GÜMÜLCİNE’DE ERKEN TARİHLİ BİR TEKKE: PÛŞÎ PÛŞÂN ZÂVİYESİ

Turan GÖKÇE*

Özet

Halk arasında daha çok “Poşpoş” veya “Postuboş” şeklinde ifade edilen zâviye, Gümülcine’nin fetih sürecinde kurulmuş olup, harap halde de olsa günümüze kadar varlığını devam ettirebilmiş olan nadir tekkelerden biri olması bakımından önemlidir. Tekkenin 1340’lı yıllarda Anadolu’da Bursa Yenişehir’de tesis edilmiş olan “Postinpûş” zaviyesinden kısa zaman sonra Rumeli’de teşkil edilmiş olması da önemini arttırmaktadır.

Zaviye ile ilgili arşiv kayıtları ve diğer kaynaklarda yer alan bilgiler, zaviye kurucusunun Murat Hüdâvendigar dönemi meşâyihinden olup, Gâzi Evrenos Bey ile birlikte bölgenin fethine iştirak etmiş ve fethi müteakip Gümülcine’de tesis etmiş olduğu tekke ile Türk yerleşmesine önderlik etmiş olan önemli bir şahsiyet olduğunu ortaya koymaktadır.

Bildiri şeklinde tasarlanan çalışmada, ilgili literatür bilgisi ile birlikte, arşiv ve sair kaynaklardan yararlanarak, zaviyenin etraflıca ele alınarak açıklanmaya muhtaç olan adından başlayarak, vakıf ilişkisi, tasavvufi çizgisi ve fetih sonrası Gümülcine’nin dini ve sosyal hayatındaki yeri ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler:

* (Prof. Dr.), İzmir Kâtip Çelebi University, İzmir, Türkiye, e-mail: turan.gokce@ikcu.edu.tr

MEHMED EMİN İSEVİÇ'E GÖRE BOSNA'DAKİ MEDRESELER

Madrasas in Bosnia According to Mehmed Emin Isevic

Umut Sergen DAL*

Özet

Bosna XV. asırdaki fethinden bu yana İslam medeniyetinin Batı'daki en mühim merkezlerinden biri olmuştur. Birçok Osmanlı müessesesi gibi vakıf sistemi bölgede inkişaf etmiş, bu sistem içerisinde varlığını devam ettiren medreseler inşa olunmuş ve faaliyetlerini sürdürmüştür. Osmanlı nasihatnâme yazarlarının aktardığı üzere XVII. asırdan itibaren eğitim sisteminde bazı aksaklıklar görülmeye başlanmıştır. Mülazemet sistemindeki bozulmalar, liyakatsiz kişilerin masnıblara atanması, müderrislerin görevlerini icra etmemesi, sistemde istihdam edilenlerin bulaştıkları rüşvet ve irtikap olayları birçok Osmanlı müellifi tarafından zikredilmiştir. Bu olumsuz durumlar zamanla Bosna Eyaleti'nde de görülmüştür. Osmanlı nasihatnâme literatürünün belki de son örneklerinden olan "Ahvâl-i Bosna" eserinin müellifi Mehmed Emin İseviç, Bosna Eyaleti'nde şahit olduğu vahim durumu dokuz başlık altında incelemiştir. İseviç XVIII. asrın ikinci yarısı ve XIX. asrın ilk iki on yılı arasında Bosna'da yaşamış bir ilmiye mensubudur. Dönemin Bosna valisi başta olmak üzere bölgenin ileri gelenlerine karşı muhalif tavrı ve söylemleri neticesinde 1809 yılında Limni Adası'na sürgüne gönderilmiş ve "Ahvâl-i Bosna" eserini sürgün sırasında doğrudan sultana hitap ederek kaleme almıştır. Eski bir kadı, bab nâibi ve Edirne müderrisi payesine sahip olduğunu bildiğimiz İseviç, eserinde ilmiye mensuplarıyla alakalı meselelere hassasiyetle yaklaşmış, şahit olduğu vahim durumları yer yer müşahhas isimler zikrederek aktarmıştır. Bu çalışmada Mehmed Emin İseviç'in "Ahvâl-i Bosna" eseri üzerinden Bosna'daki medrese sistemindeki aksaklıklar incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Ahvâl-i Bosna, İseviç, Bosna, Medrese

Abstract

Since its conquest in the 15th century, Bosnia has been one of the most important centers of Islamic civilization in the West. Like many Ottoman institutions, the waqf system developed in the region, and madrasas that kept up their existence within this system were built and continued their activities. As conveyed by the Ottoman nasihatnâme writers, some disruptions in the education system started to be seen from the 17th century. The deterioration in the mülazemet system, the appointment of unqualified people to the masnibs, the failure of the mudarrises to perform their duties, the bribery and corruption of those employed in the system were mentioned by many Ottoman authors. These negative situations were also seen in the Eyalet of Bosnia over time. Mehmed Emin Isevic, the author of the work "Ahvâl-i Bosna", which is perhaps one of the last examples of the Ottoman advice literature, examined the grave situation he witnessed in the Eyalet of Bosnia under nine headings. Isevic is a scholar who lived in Bosnia between the second half of the 18th century and the first two decades of the 19th century. As a result of his dissenting attitude and discourses against the notables of the region, especially the Bosnian governor of the period, he was exiled to the island of Lemnos in 1809 and wrote his work "Ahval-i Bosna" by addressing the sultan directly during his exile. Isevic, who was a former kadi, bab naibi and had rank of Edirne mudarris as we know, approached the issues related to the members of the ilmiye sensitively in his work, and conveyed the grave situations he witnessed by citing specific names. In this study, the problems in the madrasa system in Bosnia will be examined through the work of Mehmed Emin Isevic's "Ahvâl-i Bosna".

Keywords: Ahvâl-i Bosna, Isevic, Bosna, Madrasa

* (RA), Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Türkiye, e-mail: usdal@mehmetakif.edu.tr

ÖTELERDEN BALKANLARA BAKIŞ: ŞEHİRLERİN ŞİİRDE TEMSİLİ

A View of the Balkans from Afar: The Representation of Cities in Poetry

Ülkü AKÇAY*

Özet

Klasik Türk şiirinde şehirler, ülkeler, eyaletler, cami, hamam, medrese gibi mimari yapılar, nehirler, göller, dağlar ve bunlara benzer birçok mekân ve coğrafi unsur divan şairleri tarafından çeşitli bağlamlarda sıkça anılır. Şairler kimi zaman kendi hayatlarından yola çıkarak bu coğrafyaları anlamlandırmış, mekânların kendileri için ne ifade ettiğine değinmişler; kimi zaman bu bölgelerin meşhur ürün ve şahsiyetlerine yer vermişler, kimi zaman da coğrafyaların/mekânların güzellerinden ve güzelliklerinden söz etmişlerdir. Şehirlerin/coğrafi unsurların veya mekânların şiirsel malzeme olarak kullanımının çok geniş bir konu olduğunu ve yukarıda sayılanların sadece büyük bir çağrışım hazinesinin küçük bir yanını temsil ettiği söylenebilir. Bu çalışmada ise Balkan şehirlerinde doğmamış, buraya savaş, idari görev veya eğitim gibi nedenlerle gelmiş yahut bu şehirleri hiç görmemiş şairlerin şiirlerinde Balkan coğrafyasının tarih, kültür ve sosyal yaşam gibi, tespit edilebilen tüm yönleriyle nasıl ele alındığı irdelenecek ve değerlendirilecektir.

Anahtar kelimeler: Balkan şehirleri, divan şairleri, Osmanlı şiiri

Abstract

In the works of classical Turkish literature, cities, countries, architectural structures, rivers, mosques, lakes and mountains are included with various functions. It should be stated that the use of place names as a poetic material is a very broad subject and at the same time the explanation of usage of the names of places in literary works can set light to many political, historical, cultural and social aspects of the period in which the works were written. This article will focus on Ottoman cities in the Balkans and it will be examined and evaluated how the Balkan geography is handled in the ghazels by poets who were not born in Balkan cities. While the poets include the famous products of Balkan cities in their works, they sometimes talk about the beauties and historical backgrounds of the cities.

Keywords: Balkan cities, divan poets, Ottoman poetry

* (Dr.), Boğaziçi University, İstanbul, Türkiye, e-mail: akcayulku@gmail.com

THE NEAMȚ FORTRESS – A MEDIEVAL MONUMENT IN EASTERN ROMANIA: ARCHITECTURE AND ARCHAEOLOGY

Vasile DIACONU*

Abstract

Situated at the crossroad that connects different areas of eastern Romania, Neamț Fortress is a medieval fortification near the town of Târgu Neamț. Built in the second half of the 14th century, during Petru I's reign, the fortress was initially composed by a central fort, which was closing a court guarded by four towers.

The Neamț Fortress is placed in the western part of the medieval region of Moldavia, near the mountain passes towards Transylvania. Placed on Culmea Pleșu, the fortification has an important strategic location. From this point, they could control some commercial routes throughout Suceava (the medieval capital of Moldavia) and other medieval towns.

The first document that attests Neamț fortress dates back to 2nd February 1395, after a battle between the hungarian army and Ștefan I Mușat.

Only after Ștefan the Great's (1457-1504) coming, the Neamț Fortress will be engaged in the efforts made by the whole country to preserve their liberty. The great organiser and military commandant understood very well the role, which was to be given to the fortification system in order to reinforce the capacity of defence of the country and of the king's power. This was reason enough for him to dispose the reinforcement of the old fortress and the building of the new one. Due to this constructive programme, the Neamț fortress has been rebuilt and its look changed almost completely. The reconstruction was done probably between the spring of 1475 and the summer of 1476 and it consisted of the raising of the old walls and the construction of the exterior court with defence bastions and the suspended bridge on eleven stone pillars.

Until the beginning of the XVIIIth century, the Neamț Fortress had an important military role, but after that moment, the fortification was abandoned.

At the middle of the XXth century, between 1939-1942, at the Neamț Fortress were carried archaeological excavations that revealed an important part of the ruins of the monument. In the next decades, another excavation has been made inside and outside of the fortress. After these researches, some historical aspects about the building of the fortress and the functionality of some of the halls were established.

Keywords: Romanian architecture, Neamț Fortress

* (Dr.), History and Ethnography Museum of TârguNeamț, Romania, e-mail: diavas_n82@yahoo.com

NOVI PAZAR FORTRESS IN THE LIGHT OF THE LATEST ARCHEOLOGICAL RESEARCH

Son Arkeolojik Araştırmalar Işığında Yeni Pazar Kalesi

Vladan VIDOSAVLJEVIĆ* & Enisa HUSEİNOVIĆ**

Abstract

It is assumed that the Novi Pazar Fortress was built in the second half of the 15th century, as part of the endowment of Isa Beg Ishaković, the founder of the city of Novi Pazar. The fortress was first built as a palisade fortification and was a part of the Ottoman provincial defense system. According to the results of archeological excavations, at the end of the 17th century, after the great war between the Austro-Hungarian monarchy and the Ottomans, the fortress began to be built and rebuilt as a stone fortress, and especially large-scale interventions on the fortification were carried out during the reign of Sultan Abdulaziz. Considering that Novi Pazar, as a trading city, represented an important place in the role of the Istanbul Road, the existence of the Novi Pazar Fortress gave it additional significance. Until 1912, Novi Pazar was part of the Ottoman Empire, and the fortress was the most distant border of the Ottoman Empire in the Balkans. Ever since the middle of the 20th century, the fortress has been used as a city park. Since 2019 protective archeological excavations of the North Bastion of the Novi Pazar Fortress are underway. The excavations brought significant results in a very short time.

Keywords: Novi Pazar Fortress, Ottoman Fortification, Archaeological Excavations

Özet

Yeni Pazar Kalesi'nin 15. yüzyılın ikinci yarısında, Yeni Pazar şehrinin kurucusu İsa Bey vakfının bir parçası olarak inşa edildiği tahmin edilmektedir. Yeni Pazar Kalesi, ilk önce bir palanka olarak inşa edildi ve Osmanlı taşrasında palanka savunma sisteminin bir parçasıydı. Arkeolojik kazıların sonuçlarına göre, 17. yüzyılın sonunda Avusturya-Macaristan monarşisi ile Osmanlılar arasındaki büyük savaştan sonra, kale taştan bir kale olarak inşa edilmeye ve yeniden inşa edilmeye başlanmış, dolayısıyla özellikle Sultan Abdülaziz döneminde kaleye yönelik büyük çaplı müdahaleler yapılmıştır. Yeni Pazar bir ticaret kenti olarak İstanbul Yolu'nun rolünde önemli bir yer teşkil ediyordu, dolayısıyla Yeni Pazar Kalesi'nin varlığı ona ayrı bir önem vermiştir. Yeni Pazar 1912 yılına kadar, Osmanlı İmparatorluğu'nun bir parçasıydı, ve kalesi Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkanlar'daki en uzak sınırıydı. 20. yüzyılın ortalarından itibaren kale, bir şehir parkı olarak kullanılmaktadır. Yeni Pazar Kalesi'ndeki Kuzey Burcu'nun arkeolojik kazıları 2019, 2020 ve 2021 yıllarında yapılmıştır. Bu üç yılda gerçekleştirilen arkeolojik kazılar çok kısa sürede önemli sonuçlar vermiştir.

Anahtar kelimeler: Yeni Pazar Kalesi, Osmanlı Kale, Arkeolojik Kazılar

* Ras Museum, Novi Pazar, Serbia, e-mail: vvladan76@gmail.com

** Novi Pazar, Serbia, e-mail: enisa.huseinovic94@gmail.com

OSMANLILAR TARAFINDAN BOSNA'YA GÖTÜRÜLEN MESLEKLER

Professions Installed To Bosnia by The Ottomans

Zafer GÖLEN*

Özet

Dil insanın kendisini anlatmanın en kolay ve mucizevi aracıdır. İnsanlar yeryüzündeki benliklerini ve varoluşlarını ancak dil sayesinde ifade etmiştir. Bu duyuş ve düşünce ifade eden mucizevi araç yanı zamanda insanlık tarihini de içinde barındırır. Milletler geçmişten bugüne yaptıkları yolculuklarında tüm tarihlerini dilleri içinde barındırırlar. Geçmişteki olaylar unutulsa dahi dilde yaşamaya devam eder. Çoğu anlamını ve nasıl ortaya çıktığını bilmediğimiz onlarca kelime veya ifadeyi günlük hayatımızda kullanmaya devam ederiz. Mesela Atatürk'ün İzmir'e ilerleyen ordulara verdiği "*Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir*" bu kabilden bir cümledir. Büyük Önder burada binlerce yıllık Türk yön bilgisini kullanmıştır. Türkler'de Batı "Ak" demektir. Tıpkı Akkoyunlular, Karakoyunlular, Karadeniz, Akyaka vs. örneklerinde olduğu gibi. Buna benzer binlerce örnek vermek mümkündür. Anlaşılacağı gibi dil tam bir kültür ve tarih deposudur. Tarihçiye düşen görev bu depodan istifade etmektir. Kullanılan kelimelere bakarak o milletin tarihsel geçmişi hakkında kolayca bir fikir sahibi olunabilir. Milletler genellikle etkileşimde bulundukları milletlerden kelime alışverişinde bulunurlar. Türkler de binlerce yıllık tarihsel yürüyüşlerinde onlarca milletle haşır neşir olmuşlar, o milletlerin dillerinden kelimeler aldıkları gibi kendi dillerinden de kelimeleri başka milletlere hediye etmişlerdir. Bu bağlamda, beş asra yaklaşan birlikte yaşamları sırasında hâkim millet olarak Balkan dillerine onlarca kelime hediye etmişlerdir. Tebliğde Boşnakça'da yer alan Türkçe kökenli meslekler tespit edilerek sınıflandırılacaktır. Kaynak olarak Türk Dil Kurumu tarafından yayınlanan Şakir Bayhan tarafından hazırlanan *Boşnakça-Türkçe Sözlük* kullanılmıştır. Bayhan'ın sözlüğünde 60.400 Boşnakça sözlük mevcuttur. Sözlük taranarak meslekler kullanım alanlarına göre tasnif edilmiş ve bu kelimelerin Boşnakça'da yer almasının manası üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bosna, Boşnakça, Türkçe Zanaat İsimleri, Zanaat

Abstract

Language is the easiest and miraculous means of expressing oneself. People have expressed their selves and existence on earth only through language. This miraculous tool that expresses feelings and thoughts also includes the history of humanity. Nations contain all their histories in their languages in their journeys from past to present. Even if the past events are forgotten, it continues to live in the language. We continue to use tens of words or expressions in our daily lives, most of which we do not know the meaning of and how they emerged. For example, "*Armies, your first target is the Mediterranean*" is a sentence of this kind given by Atatürk to the armies advancing to İzmir. the Great Leader used thousands of years of Turkish direction knowledge here. In Turks, "West" means "White". Just like Akkoyunlu, Karakoyunlu, Black Sea, Akyaka etc. as in the examples. It is possible to give thousands of similar examples. As can be understood, language is a complete repository of culture and history. The historian's duty is to make use of this repository. By looking at the words used, one can easily have an idea about the historical past of that nation. Nations often exchange words from the nations with which they interact. Turks have also interacted with tens of nations in their thousands of years of history, as they took words from the languages of those nations, they also gave words from their own language to other nations. In this context, since they were dominant nation in the empire for nearly five centuries, they gave dozens of words to the Balkan languages. In this paper, Turkish job names in Bosnian will be identified and classified. *The Bosnian-Turkish Dictionary* prepared by Şakir Bayhan, published by Türk Dil Kurumu (the Turkish Language Association), was used as a source. Bayhan's dictionary includes 60,400 Bosnian dictionaries. The dictionary was scanned and professions classified according to their usage areas and the meaning of these words in Bosnian was emphasized.

Keywords: Bosnia, Bosnian, Turkish craft names, craft

* (Prof. Dr.), Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Türkiye, e-mail: zgolen@gmail.com

PRİZREN'DE OSMANLI MİRASININ KORUNMASI VE YÖNETİMİ

Zekirja SHABANI*

Özet

Prizren, Kosova Cumhuriyeti'nin, Osmanlı döneminin en zengin kültürel ve tarihî mirasına sahip coğrafi bölgelerinden biridir. Prizren'de bulunan Osmanlı maddi ve manevi kültür mirası; Osmanlı İmparatorluğu'nun bu topraklarda yaklaşık 457 yıl bulunmasının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla Prizren'in hâlâ eski sokaklarını ve güzelliğini koruyan otantik bir Osmanlı şehri olarak görülmesi tesadüf değildir. Prizren'deki zengin Osmanlı kültürel ve tarihî mirası Arnavut halkının ve Balkanların tarihinde özel bir yere sahiptir. Çalışmamızda; Prizren'deki büyük Osmanlı mirasından kaleler, müzeler, camiler, hamamlar gibi bazı anıtlara yer verilecektir. Çalışmamızın amacı, Prizren'deki Osmanlı dönemi kültürel ve tarihî mirasın Kosova Cumhuriyeti'nde merkezî ve yerel yasalarla nasıl korunduğunu analiz etmek; ayrıca bu mirasın korunması, restorasyonu ve muhafazası sürecinin nasıl yönetildiğini incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Prizren, Sinan Paşa Camii, Prizren Kalesi, Taş Köprü vb.

* (Ph.D. Candidate), İstanbul University, İstanbul, Türkiye zekirjash2@gmail.com

OTTOMAN ARCHITECTURE IN THE BALKANS FROM 14th TO 18th CENTURY

Ziyad EMRAHOV*

Abstract

For half a millennium, large parts of South Eastern Europe were integral part of the Islamic world and had a full share in the political, economic and cultural life of those days. A number of Balkan cities were among the largest in the Muslim Empire, and some of the most important of them owe their very existence to the active urbanization policy of that state: the Empire of the Muslim Turks, briefly the Ottoman Empire. We may mention Sarajevo the capital city of Bosnia, and its two other largest cities, Banja Luka and Mostar, or Tirana, the capital of Albania, or Elbasan and Korca, belonging to the most important urban centers of that country. Numerous are the cities which developed from miner walled town or castle into a large commercial and cultural center after the Ottoman conquest had brought a lasting peace. We may also mention the towns of Yambol, Sofia or Plovdiv in present-day Bulgaria, Kavalla or Komotni in Greece, and scores of smaller ones.

In the new towns of the Ottoman Balkans, as well as in the developing older ones, a new kind of Ottoman architecture developed, differing greatly from what had been produced previously. This new style was visibly inherited from the experiences of the older Ottoman cultures, especially from the art of the Seljuks of Asia Minor.

Ottoman architecture in the Balkans comprises a great number of building types: mosques, schools and hot baths play an important role, as is understandable in as thoroughly an Islamic state as that of the Ottoman Turks. Yet it is noticeable that utilitarian buildings are very often much larger in size than buildings with a religious function; e.g., stone-built market halls (bedesten), covered shopping streets (arasta), monumental bridges, aqueducts, or huge caravanserais for the use of everybody.

In this article I have tried to sketch briefly the very different position of Ottoman monuments from 16th to 18th in the various Balkan countries, such as Hungary, Austria, Albania, Bosnia, and Greece. They have too long been overlooked by the experts of the Ottoman-Islamic world, as well as by the West. In most of the countries of the Balkans, only 5% of what has been produced in the past is still standing and even this bit is often threatened.

Keywords: Architecture, Balkans, Ottoman, Turks, Muslim buildings

* (Assoc. Prof. Dr.), Institute of History of Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan, e-mail: zamrahov@gmail.com

OTTOMAN HERITAGE LAYER IN THE CULTURAL PLANNING OF CONTEMPORARY BULGARIA: NATIONALISM, HISTORY CANON, SCIENTIFIC RESEARCH

Dimitar V. ATANASSOV

Abstract

The paper is aimed to demonstrate how clichés as “slavery and tyranny”, particular for Bulgarian nationalistic discourse, are still active and operational, being part of how cultural heritage of Bulgaria is conceptualized and planned. One key example is examined: during archaeological excavations, realized in 2010-2012, in the very center of Sofia the Ottoman town, dating back from the Classical period (XVI c.), was discovered. Surprisingly, the remnants were very well preserved. Almost all the buildings were there. The town was demolished by earthquake, and the next layer of buildings was placed directly on the ruins of the previous one, so whole building complexes were discovered as almost intact. The walls were collapsed while preserved in wholeness, and it was perfectly possible to re-erect them, restoring the town from the Ottoman era. However, the Ottoman cultural layer was removed in search for the “bright Antiquity” and ruins of the late Roman Serdica, which is regarded as significantly more prestigious heritage. Undoubtedly, such kind of cultural policy could be interpreted as deeply related to nationalistic inertia, which is still active and productive, following a certain number of cultural hierarchy principles and canonical constructions, an outcome of almost two centuries long influence of the nationalism in social planning processes in Bulgaria.

This example is representative. It concerns the most visible part of the Sofia center – the place, where the buildings of the state authority (the Presidency, the Council of Ministers and the Parliament) are located. Additionally, the central zone of Sofia pretends to be “a quadrangular of tolerance” with Orthodox church, Catholic church, Mosque and Synagogue sharing space less than a square kilometer. In this cultural heritage process, implying nationalistic ideas, Bulgarian Academy of Sciences was accessory: archaeological works were run and realized by researchers from it.

In the paper, connections to political context in Bulgaria are also made. Particular accent is put on the rise of the nationalism, took place during the last two decades, and on the national-populist political parties, who always rely on a hardline ethnonational historical narration and ethnocentric cultural planning, where the anti-Ottoman rhetoric is one of the most established discourses.

Keywords: Ottoman heritage, nationalism, cultural planning, suppressed heritage, ideological planning of history narrative, Bulgarian history canon, Bulgarian culture canon

* (Assoc. Prof. Dr.), Institute for Ethnology and Folklore Studies, Bulgarian Academy of Sciences
dimitar.atanassov@gmail.com

